

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

Biblioteca Centrală
Regională

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

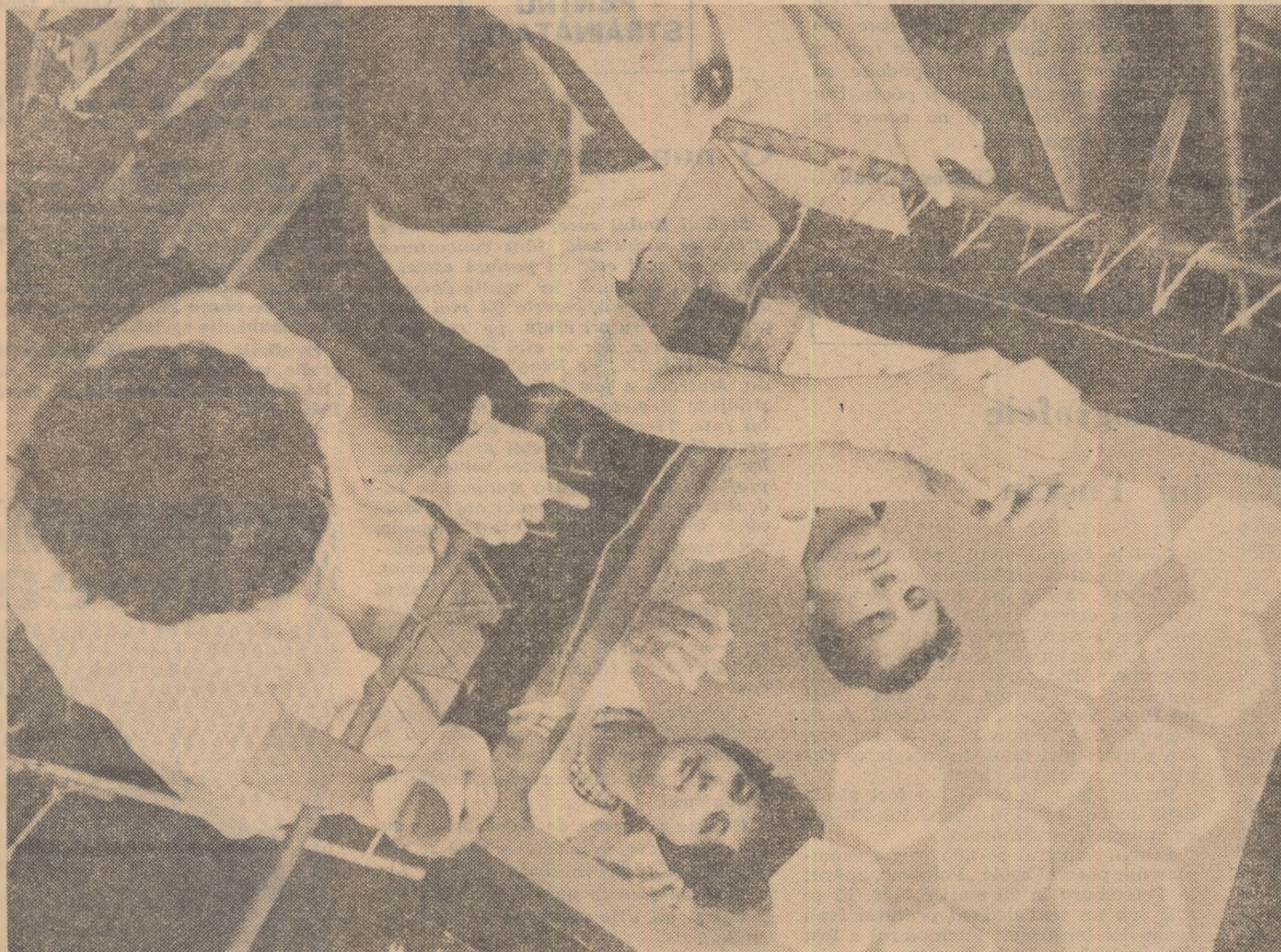
**Matematica
a găsit Atlantida?**

**Frigul —
inamic redutabil**

Orășe în cratere

Instantaneu de iarnă în preajma Moscovei.

Noul tip de „capcană” pentru soare, construit de specialiști sovietici, realizează în focar temperaturi de peste 1000 de grade.

Pagina de umor

**Vasul
trandafiriu**

La alegere

ANUL XXII

48

(1133)

2 decemb. 1966

12 pagini, 1 leu

Vadim Frolov :

Gravură în lemn

PROZĂ

Un rug în noapte

...Am scos din buzunar cutia de chibrituri, mică și rece, dar nu-mi venea parcă să cred că, aprinzând un chibrit, în clipa următoare va fișni o minusculă fiintă de foc ce se va năpusti asupra rugului și va deveni un incendiu. Am adunat din juru-mi un pumn de frunze și de vreascuri uscate, am adăpostit cu grijă flacăra în mâini și-am dat foc rugului. Scinteile viaie, nesățioase, au început să se cațere pe ramuri și să devoreze iarba din jurul lor, în vreme ce deasupra rugului se înălța o aureolă luminoasă. Noaptea devenise mai neagră, de nepătruns și pălălaia firelor de iarbă deschidea niște porțițe de lumină în întuneric ce lăsa să se întrevadă o vegetație acoperită de brumă cenușie, bulgări și brazde de pământ. Umbra mi se legăna în juru-mi, cînd apăsată lingă rug, cînd îngemănîndu-se cu noaptea cițiva pași mai încolo, topindu-se în ea; mi-era greu să-mi imaginez marginile ei, căci era foarte lungă și părea că putea atinge cerul...

Aruncam deasupra rugului tot felul de buruieni ce se răsuceau sub limbile de foc, arzînd la început cu o flăcără galbenă sau albă, după care se acopereau cu cenușă. Cînd mă depărtam de rug, să caut vreascuri, abia îi simțeam răsuflarea caldă, dar cînd mă înapoiam și întindeam mâinile spre flăcările lui adierea caldă se preschimba într-o fierbințea puternică și pătrunzătoare... Prezența mea în mijlocul nopții de toamnă, învăluit de sentimentul singurătății, era stranie. O așteptam pe ea fără să știu unde era în clipa aceea. Poate că nici nu se pregătise de drum și trebuia prin casă, ori poate era la un concert, la clubul uzinei, sau poate că se dusese la cinema cu elevele? Cîte lucruri nu-i erau la îndemînă în Luganskul ei natal, pe care îl cunoștea afit de bine! De aceea, la gîndul că glumise numai, închipindu-și că am să-i înțeleg gluma, mă simțeam și mai singur pe cîmpul cotropit de toamnă.

O așteptam și întrețineam flăcările rugului. Umbra îmi însoțea fiecare mișcare. Era liniște. O liniște mereu întrețiată de vreascurile ce trosneau în foc și de forfota mea. Mi-am ridicat ochii de pe flăcările rugului, încercînd să străpung întunericul. Și, deodată, m-a cuprins un sentiment straniu. Mi se părea că numai eu am mai rămas pe lumea asta, singur pe aceste nemărginite întinderi de pământ și n-aveam cu cine schimba o vorbă. Mi se părea că am uitat să vorbesc și încercam din răspuneri să scot un cuvînt... Un singur cuvînt... Il căutam în întunericul memoriei, anormă și goală, dar nu găseam nimic, de parcă niciodată n-aș fi știut să vorbesc. În sfîrșit, am îndrăznit, am deschis gura și am strigat: „Focul...” La început, sunetele propriului meu glas mi s-au părut ciudate în aceste locuri și cu

urechea ciulită urmăream cum se sting, în depărtare. Apoi am încercat să-mi mai aduc aminte un cuvînt, scotocind prin cotloanele memoriei și, într-un colț ascuns, am regăsit, pînă la urmă, cuvîntul „Cîmp”. Și iar am ciulit urechile la sunetele lui și la liniștea ce se instăpînise după aceea. Apoi mi-am întors privirile spre limbile de foc ale rugului și am căutat alt cuvînt, dar m-a cuprins întristarea și am aruncat din nou cîteva crenguțe uscate pe foc. În clipa cînd s-au aprins, ridicînd deasupra pămîntului o nouă și puternică jerbă de lumină ce mi-a învăluit făptura, mi-am adus deodată aminte de alt cuvînt pe care îl simțisem tot timpul înlăuntrul meu. Un cuvînt mai mare decît „Foc”, mai mare decît „Cîmp”, ce părea nemărginit în imensitatea lui. Trăia în memoria mea și nu numai că nu-l puteam pronunța, dar nici nu îndrăzneam să-l repet în gînd. Pînă la urmă am reușit să mă auto-depășesc, mi-am deschis buzzele și-am strigat: „Lesia”, după care am început să rid. Stăteam în fața rugului, o așteptam, deși nu-mi făgăduise să vină, ci glumise fără doar și poate. Dar eu așteptam totuși, ca nu cumva să treacă pe lingă mine...

Evzhen Gutalo

ISTORIE LITERARĂ

Autografele

lui Pușkin

Deși în timpul vieții poetului, opera lui Pușkin a văzut lumina tiparului de 36 de ori, cărțile din această epocă și mai ales cele cu semnătura autografă sînt foarte rare. Poetul n-a fost, totuși, de loc zgîrcit cu autografele pe propriile sale opere. Din corespondența timpului rezultă că el a dăruit, nu o dată, cărți lui P. A. Viadzemski, N. V. Gogol, A. A. Delvig, V. A. Jukovski și altora, dar, din păcate, nici unul din aceste exemplare n-a ajuns pînă la noi.

Recent, însă, la Paris, au fost găsite două exemplare din opera lui Pușkin cu autografele scriitorului.

Primul autograf se află pe un exemplar din poemul eroic „Poltava”, apărut la Petersburg la 20 martie 1829. El se află sub un text dedicat poetului Ivan Ivanovici Dmitriev. Exemplarul a fost dus, în 1920, la Paris de către cunoscutul avocat Igor Kistiakovski, care l-a transmis urmașilor lui Dmitriev.

Al doilea autograf, pe opera „Boris Godunov”, însoțește o dedicație pentru poetul Baratinski. Volumul a ajuns la

Paris încă în cea de a doua jumătate a secolului trecut. Cartea a fost achiziționată de slavistul francez Charles Salomon. La moartea acestuia din urmă cartea a intrat în posesia academicienului André Masson, în biblioteca căruia se află și acum.

Tolstoi în Japonia

Se pare că „Țara orhideelor” a devenit o a doua patrie literară pentru opera lui Lev Tolstoi. Constatarea se întemeiază pe răspîndirea extrem de largă a creației tolstoiene în Japonia încă de la sfîrșitul secolului trecut.

Astfel, în 1888 au fost traduse în limba japoneză fragmente din romanul „Război și pace”. Cîțiva ani mai tîrziu, au apărut „Cazacii”, „Polikușka” și multe altele.

În 1936, editura „Tiukoron” a comandat profesorului Hisotiro Hara, un tolstoist de mare cultură, o ediție a operelor titanului de la Iasnaia Poliana în 22 de volume. Este drept că pînă atunci, cititorii japonezi mai luaseră cunoștință de două ediții de „Opere alese” ale lui Tolstoi. Dar una din ele fusese realizată într-o traducere indirectă, din engleză, iar din a doua lipseau complet articolele, scrisorile și jurnalul scriitorului. Profesorul Hisotiro Hara a bătut un adevărat record: cele 22 de volume, traduse după original, au fost predate editurii în numai cinci ani. După război, același mare admirator al creației gigantului de la Iasnaia Poliana, a tradus, pentru editura „Kodars” o ediție a operelor lui Tolstoi în 47 de volume. Tot el este autorul unei lucrări intitulată „Ghid pentru universul tolstoian” și traducătorul biografiei în 4 volume a lui Tolstoi alcătuite de P. I. Biriukov.

Dar profesorul Hisotiro Hara nu e singurul traducător al lui Tolstoi în limba japoneză. Cititorii japonezi mai au la dispoziție două ediții complete ale operelor lui Tolstoi. Prima se datorează lui Hakurio Hakamura și Toru Hakamura, iar a doua lui Masai Ionekava. Apariția în traducere a operelor complete ale aceluiasi scriitor, în trei variante, aproape concomitente, este un fenomen cu totul neobișnuit, ce vorbește despre prețuirea de care se bucură în Japonia creația lui Tolstoi.

De altfel, o cifră semnificativă va sublinia și mai apăsător această prețuire. Recent, au apărut, în ediții separate, romanele „Anna Karenina” și „Invierea”, fiecare într-un tiraj de 300 de mii de exemplare.

PENTRU STRĂINĂTATE

O nouă revistă

Studiul limbii ruse, limbă de mare circulație universală, fără cunoașterea căreia nu mai este cu putință astăzi o cercetare serioasă în multe domenii de gîndire, se răspîndește tot mai mult pe glob. Pentru a-i ajuta pe cei care vor s-o învețe, dar se află în afara hotarelor U.R.S.S., pe lingă Universitatea din Moscova a fost înființat un Centru științific și metodic de studiere a limbii ruse. Tineri veniți din cele mai diverse țări, viitori studenți ai institutelor de învățămînt superior sovietic sau profesori de limba rusă studiază în cadrul Centrului timp de doi ani subtilitățile limbii. Centrul publică manuale, programe de studiu, pe scurt un material didactic cit se poate de variat.

Începînd din ianuarie 1967, Centrul științific și metodic va publica revista „Limba rusă peste hotare”. În legătură cu această inițiativă, Vitali Kostomarov, directorul Centrului, a declarat recent:

„Revista noastră este destinată profesorilor de limba rusă sovietici și străini, precum și tuturor celor care vor să-și perfecționeze cunoștințele de limba rusă.

Revista va apare de patru ori pe an. În afara textelor în limba rusă se vor publica și texte în limbi străine. Iar, o dată cu fiecare număr, abonații vor primi și un disc menit să le faciliteze studiul.

În speranța că inițiativa noastră îi va interesa pe profesorii sovietici și străini, pe metodisti, lingviști și, în genere, pe oamenii de cultură, așteptăm sugestiile și sfaturile lor”.

EDITORIALE

Romanul sovietic rus

Operă colectivă a unui grup de cercetători leningrădeni, „Istoria romanului sovietic rus” se înscrie printre încercările izbutite de sinteză asupra literaturii sovietice. Lucrarea, în două volume, are la bază principiul cronologic: primul volum se ocupă de romanul rus de după Revoluția din Octombrie și pînă la război, iar al doilea de la război și pînă în zilele noastre.

Autorii și-au propus să analizeze natura și evoluția romanului sovietic rus în perioada amintită, trăsăturile lui caracteristice și legăturile cu genurile apropiate.

Paralel cu analiza minuțioasă a unor romane bine cunoscute, purtînd semnătura unor nume de prestigiu în literatura sovietică, autorii au ținut să reintroducă în circuitul literar un număr de opere și de scriitori care nu s-au bucurat de audiența cercetărilor literare din ultimele decenii, n-au mai fost de mult reeditate și au rămas necunoscute generațiilor mai noi. Cîtăm astfel romanele lui Ivan Makarov („Coasta de oțel”), Nikolai Brikin („Pămîntul captiv”), Nikolai Smirnov („Jak Vosmiorkin, americanul”), Ivan Kataev („Laptele”). La fel de puțin cunoscut este și romanul „De cealaltă parte” al lui Viktor Kim, cu toate că această valoroasă carte, apărută la sfîrșitul deceniului al treilea, a influențat puternic dezvoltarea romanului sovietic.

Capitolul ce include studiile despre romanul sovietic rus din deceniul amintit cuprinde, de asemenea, ample referiri la nuvelele și povestirile lui Vsevolod Ivanov, Isaak Babel, Boris Pilniak etc.

Jubileul Revoluției

Editura „Hudojestvennaia literatura” și-a definitivat planul de tipărituri ce vor apare cu prilejul aniversării a 50 de ani de la Revoluția din Octombrie.

Un loc important îl ocupă lucrările în proză și versuri consacrate lui Lenin. Două noi colecții se vor intitula „Rusia — țara mea” și „Cînt patria”. Prima va fi alcătuită din 50 de volume în format mic, fiecare de cîte o coală editorială și va cuprinde versurile a 50 de poeți sovietici de limbă rusă. A doua va fi alcătuită din 16 volume, de același format, cu versuri ale unor poeți reprezentativi pentru toate popoarele U.R.S.S.

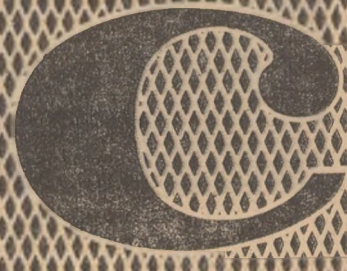
Culegerea „Prietenii lui Octombrie și lumea” va cuprinde povestiri, reportaje și amintiri ale unor scriitori ca H. Barbusse, R. Rolland, R. Tagore, Th. Dreiser, Th. Mann, L. Feuchtwanger, H. Wells, I. Fucik, Lu-Sin, N. Hikmet și alții. Cartea va fi ilustrată de Pablo Picasso, Käthe Kollwitz și Frans Massereel.

De altfel și operele scriitorilor sovietici vor fi bogat ilustrate. Astfel, Kurinski vor ilustra romanul „Mama” de Maxim Gorki, A. Gonciarov poemul „Cei doisprezece” de A. Blok, G. Vereiski, „Infringerea” lui Fadeev etc.

Planul editurii include numeroase titluri de opere ale scriitorilor sovietici din republicile sovietice.

În sfîrșit, un impunător indice bibliografic va oglindi activitatea editurii „Hudojestvennaia literatura” între anii 1946—1966.

cartea

(rămășiță a dispărutei feregele!) cite un enorm șal din cașmir înflorat... Ținuta lor capătă o somptuoșitate pe care paftalele din argint și colierele de mărgălele o completează cu armonie.

Cînd vezi portul popular turkmen începi să înțelegi de ce acolo la Așhabad, și în alte câteva orașe ale acestei republici sovietice, se află patria celebrelor covoare orientale, care se cumpără de secole cu aur greu în toate țările lumii. De cînd se țes manual, pe războaie, covoarele orientale de femei sint țesute. Există 4 000 de halici (țesătoare) în cele 7 fabrici din R.S.S. Turkmenă, există 220 de muncitoare în fabrica-mamă din Așhabad, directorul fabricii e o directoare — fostă muncitoare în fabrică, Gulgeamal Bekurdieva pe nume. Dar, ca paradoxul nostim să nu lipsească, pe noi ne conduce prin fabrică un bărbat, Aziz Baghiroov, meșter cu mare experiență: de 35 de ani de cînd lucrează, a învățat pe de rost cum să se poarte și cu covoarele și cu femeile — materiale la fel de delicate și prețioase, ne spune el curtenitor. Și tot de la el aflăm, printr-o metaforă care ne face să-i simțim proveniența masculină, că vestitele covoare orientale sint ca și vinurile: cu cit îmbătrînesc, cu atît sint mai de calitate. După ce se ia jos de pe gherghef, covorul cel mai frumos, cel mai scump, cu desenul cel mai artistic, se așterne pe jos în atelier, și-l calcă toată lumea în picioare, zile, săptămîni în șir. Abia pe urmă, după ce țesătura s-a bătut bine, covorul e curățat și devine înfinit mai suplu și mai strălucitor ca la început: abia atunci își începe adevărata viață care uneori durează nenumărate decenii.

În muzeul orașului Așhabad am văzut o demonstrație hiperbolică a artei țesătoarelor turkmen, care mi s-a părut la un moment dat chiar exagerată: un covor de-a dreptul uriaș, de 200 m² (adică de 10 m pe 20 m!) pentru care s-au consumat aproape 1 000 kg de lînă. Treizeci și patru de muncitoare au lucrat doi ani la acest covor, pentru realizarea căruia s-a construit un gherghef special și o sală specială... Cei doi ani pe care halici-le turkmen le-au dăruit creării covorului au fost anii 1941—1942. Anii războiului antifascist. Anii în care poporul a simțit nevoia să-și redemonstreze vitalitatea, încrederea în viață, tenacitatea și forța creatoare. Covorul uriaș a căpătat astfel în ochii noștri o semnificație adîncă, pe care a întărit-o, într-un acord major, însăși imaginea de astăzi a Așhabadului: orașul acesta a murit de fapt în anul 1948. O cumplită catastrofă naturală, un cutremur de gradul 9, l-a prăbușit la pămînt în întregime: doar 7 case mai rămăseseră atunci în picioare. În cele 7 secunde ale cutremurului, și-au pierdut viața 82 000 de oameni...

Cu o aprigă sete de viață, cu forța de renaștere a sfintei păsări Phoenix, locuitorii Așhabadului și-au refăcut la propriu orașul din propria lui cenușă, din propriul său moloz... Este greu de crezut, pentru cine vede azi blocurile noi ale capitalei turkmen, bulevardele sale largi cu cite patru șiruri de copaci (și Așhabad este un oraș de desert, în care fiecare picătură de apă înseamnă aur), este greu de crezut pentru cine vede grădinile sale multicolore, că acest oraș abia a împlinit anii majoratului...

Sanda Faur

TÎRGURI INTERNAȚIONALE

Bilanț 1966

În cursul acestui an, Uniunea Sovietică a participat la 12 târguri internaționale, în cadrul cărora a expus peste 60 000 de mostre. Produsele sovietice au suscitat un viu interes atît din partea publicului vizitator, cit și din partea organizatorilor târgurilor, care au acordat medalii de aur unui număr de 23 de mostre.

Majoritatea medaliilor au fost decernate unor produse reprezentînd realizările industriei construcțiilor de mașini. Mașinile unelte au primit 6 medalii. E vorba, îndeosebi, de linia automată 6LV1 destinată polizării inelelor exterioare ale rulmenților cu role conice la care toate operațiile, controlul și transportul sint automatizate și care poate produce pînă la cinci milioane inele anuau. De o bună apreciere s-au bucurat și mașinile de frezat angrenajele 5310 A și 5308 A destinate uzinajului roților dințate cilindrice de precizie, precum și mașina cu scînteie electrică 4531, medaliată la târgurile de la Leip-

zig și Plovdiv, care decupează în aliaje dure metalo-ceramice, piese cu configurația dorită.

Mostrelor prezentate de industria electronică îi s-au decernat 6 medalii. Printre produsele premiate se numără un set de micromanipulatoare absolut necesar pentru realizarea unor lucrări de înaltă precizie și instalația „Luci-1” pentru uzinajul micrometric. Tot anul acesta au mai fost premiate la diversele târguri internaționale camionul cu benă basculantă BELAZ-540 cu o capacitate de 27 tone, tractorul universal cu roți MTZ-52, covorul tip „Buhara”, coniacul „Tbilisi”, mantourile confecționate din blănuri de vulpi albastre și albe și din vizon, precum și ceasurile de mînă „Raketa” și „Ceika”.

Un deosebit interes l-au trezit mostrele prezentate de Academia de Științe a U.R.S.S. Printre ele un receptor radiometric, aparat științific unic în lume, a cărui extremă sensibilitate îl face foarte folosit în radioastronomie pentru analizarea spectrelor de radiații ale Soarelui, Lunii și planetelor, precum și un crioelector termoelectric al cataractei, folosit cu rezultate excelente în chirurgia ochilor. Ambelor aparate li s-au decernat medalii de aur.

ORAȘE NOI

Satelitul Tașkentului

Multe din transporturile trimise în ultimele luni Tașkentului din diferite colțuri ale Uniunii Sovietice au „dispărut sub pămînt”. În canale căptușite cu beton au fost așezate mai bine de treizeci de kilometri de rețele termice, conductele de apă s-au întins pe aproape 40 de kilometri, canalizarea pe 33 de kilometri, conductele de gaze pe șase kilometri, cablul de înaltă tensiune pe 46, iar de joasă tensiune pe aproape 20 de kilometri. Drumurile asfaltate pînă la începutul lunii noiembrie însumau o suprafață de peste 100 000 de metri pătrați.

Cifrele acestea sună ca o poezie a victoriei. Poezia nașterii, într-un timp record, a unui oraș-satelit al Tașkentului. Prima pagină din biografia lui a fost scrisă de constructori la mijlocul lunii mai cînd au așezat la temelie primei case o capsulă cu un mesaj către generațiile viitoare. Astăzi, orașul adăpostește, în locuințe confortabile cu canalizare, încălzire centrală etc. circa 25 000 de locuitori. În momentul de față se lucrează intens la edificiile destinate instituțiilor culturale ale oră-

șelului și a început să se contureze un frumos lac ce va primi apă din riul Circik.

Cu aceasta se va încheia prima etapă în construirea orașelului-satelit al Tașkentului. Dar cum va arăta el la sfîrșitul ultimei etape? Va fi un adevărat orașel-grădină. Mai bine de jumătate din cele 185 de hectare pe care se va întinde vor fi acoperite cu parcuri, scuaruri, grădini de flori. În centrul orașelului vor fi un stadion, două școli pentru 1960 de elevi, grădinițe de copii, un cinematograful, un club etc. Nu vor lipsi, evident, nici magazine, spitale, poșta, centrala telefonică. Orașelul va fi împințit cu numeroase trasee de troleibuze care îl vor lega de centrul Tașkentului.

Industria orașelului-satelit va fi reprezentată de citeva întreprinderi mari. Numai la combinatul de mobilă „Șark” vor lucra 5 000 de oameni. Vor mai fi construite o uzină de asfalturi și bitumuri, o fabrică de aparate pentru condiționarea aerului, una de ascensoare și alte citeva întreprinderi importante.

INDUSTRIA PESCUITULUI

Urechile pescadoarelor

Pescuitul în larg este plin de perspective și, din punct de vedere economic, cel mai rentabil. Astfel, mările deschise și oceanele furnizează Uniunii Sovietice peste 80 la sută din întreaga ei producție de pește. Pescadoarele sovietice străbat Oceanul Atlantic, mai cu seamă partea sa de nord-vest, și tot Pacificul, ajungînd pînă în Oceanul Indian.

Dezvoltarea acestui gen de pescuit și rezultatele sale mai mult decît satisfăcătoare au fost posibile datorită înzestrării continue a flotei cu nave moderne. Un loc aparte îl ocupă traulerele, printre care la loc de frunte se află „Natalia Kovsova”, cu lungimea de 129 m și motoare de 7 650 CP. Este nu numai cel mai mare din lume dar și cel mai bine dotat tehnic, avînd posibilitatea să prelucreze la bord toată captura.

Un instrument indispensabil în acest domeniu a ajuns sonda hidroacustică, pe care sovieticii o produc în variate tipuri. „Iaz” este mai puțin pretențioasă, cîntărește doar 30 kg și este destinată ambarcațiunilor mici. Detectează bancurile de pești pînă la 70 m adîncime și fundul mării pînă la 160 m. Traulerele și lugherele folosesc aparatul modern „Sudak” care semnalizează peștii pînă la 300 metri. Sonda verticală „Kalmar” realizează performanțe și mai mari: raza ei totală de acțiune este de 2 800 m, iar detectarea prăzii are loc fără greș pînă la 600 m. Remarcabil este dispozitivul care face ca oscilatorul ce emite și recepționează impulsurile să fie efectuat printr-o trapă de pe fundul navei. În felul acesta se reduc înregistrările parazite și crește considerabil aria de culegere a informațiilor. În fine, recordul este deținut de sonda verticală și orizontală „Paltus”, cu greutatea de 2 tone și cu urechi atît de ascuțite, încît aude ce se întîmplă la patru kilometri în ocean.

După detectare, bancul de pești a ajuns în năvod și acum este descărcat direct în instalația de prelucrare a navei.

MERIDIANE SOVIETICE

Men sena iakși guren!

— Kurgummi? Ce mai faci?
— Iakși! Bine!

Notez, cu acuta (dar cit de pasagera!) pasiune lingvistică a călătorului, citeva cuvinte uzuale turkmen. Așadar mulțumesc se spune șah bol, ceea ce li-
t. s-ar traduce prin binevoitorul să fii sănătos. Dar te iubesc cum se spune? Profesoara mea ocazională, o doctoriță de copii din Așhabad, care a vizitat de citeva ori România, are un

Din miinile Maiei Emirova au ieșit zeci de metri de splendide covoare turkmen.

moment de ezitare: cum se spune? De fapt, nici nu se spune: turkmenii au un fel de pudoare a mărturisirii sentimentelor... Și totuși, cum declarațiile de dragoste se cer făcute, ei au găsit o formulă cu totul proprie: men sena iakși guren, spune tînărul iubitei sale, ceea ce vrea să însemne îmi place să te privesc...

Cine trece prin Turkmenia, cine po-
posește, fle și pentru două zile, în Așhabad, capătă fără efort înțelesul acestei mărturisiri de ordin afectivovizual. Peisajul turkmen este prin excelență pictural, lumina are strălucirea fierbinte a exploziilor solare, florile au un colorit exuberant, deșertul Karakum — care începe la numai 3 km de Așhabad — te orbește cu scîlpirile sale uscate. Ca pentru a concura violența luminii și a culorilor naturii, oamenii — și mai ales femeile — și-au creat o vestimentație de o rară frumusețe. Au dreptate îndrăgostiții, femeile turkmen își oferă o satisfacție estetică deosebită atunci cînd le privești: înalte și subțiri, ele au un mers ușor trufaș, purtîndu-și capul cu o anume distincție naturală, și se îmbracă într-un port popular ce amintește de vestmintele prințeselor din basmele orientale. Le-am văzut dimineața la piață, le-am privit prin magazine sau lucrînd în fabrici: marea majoritate purtau, la orice oră a zilei, acele elegante rochii, lungi pînă la glezne, din mătase naturală sau catifea pan, colorate în toată gama de roșu, de la grena la roșu imperial și la luminosul oranj. Peste aceste rochii monocrome — de sub care se zărea, la poale, marginea măiestrit brodată a salvarilor tradiționali, femeile își prind — înfășurîndu-și creștetul și acoperîndu-și bărbia și partea de jos a gurii

„HERR DOKTOR“ CADE ÎN CAPCANĂ

Urmele
duc
spre
țarm
(XIX)

Odesa, 1933. Otto Grün, secretarul consulatului german din oraș, a făcut cîteva călătorii suspecte la Nijnelimansk, centru industrial care executa o comandă specială pentru flota militară sovietică. Alexei Karotin, Leonid Slavîn și Kirill Rostovțev, lucrători ai serviciului de contrainformații sovietic, primesc misiunea să stabilească motivul deplasărilor lui Otto Grün. Și, din treaptă în treaptă, ei dau de firul unei afaceri complicate. Bănuielile cad asupra lui Gheorghî Karlovici Wehrman, jurisconsult la „Exportthleb“ și asupra inginerului Șevțov, care e demascat ca transmîțător de documente secrete. Alte figuri suspecte: ospătarul Kuzma Danilici și inginerul electrician Zghibnev, sint și ele demascate după descoperirea capului organizației, Pavel Alexandrovici Wehrman, zis și elvețianul, inspector la Asigurările de stat din Nijnelimansk și după ce cade în capcană și Herr Doktor, în speță Otto Grün!

În toată cariera mea nu mi se întîmplase niciodată ca un om să-și dea singur calificativul de spion. Calm, simplu, natural, cum un altul ar spune despre el că este șofer, inginer sau doctor.

Oameni ca mine mai pot fi de folos. Știți, există diverse combinații. Credeți-mă: numai spionii de mică anvergură sint spinzurați, cei mari însă... Cei mari își scriu, la bătrînețe, memoriile. Evident, sint și excepții, cazuri nefericite. Dar eu nu voi fi o asemenea excepție.

— Depinde de dumneata.

— Da, depinde de mine. Sint de acord cu dumneavoastră. Totuși, este un lucru pe care îl înțelegem diferit. Dumneavoastră vreți să spuneți că declarațiile sincere îmi vor ușura soarta. Dar eu cred că depozițiile complete vor arăta în întregime cine sint. Asta îmi va hotărî soarta. (Nu se putea spune că Wehrman suferea de un complex de inferioritate). Dealtfel, n-are nici un rost să polemizăm. Terminați cît mai repede partea formală a interogatoriului, apoi am să încep să relatez. Dacă vreți scrieți, dacă nu chemați o stenografă.

Am discutat cu Wehrman pînă seara tîrziu. Apoi au urmat a doua discuție, a treia, a cincea, a cincisprezecea...

Trebuie să recunosc că interlocutorul meu, căpitanul de rangul I Wehrman, era un bun povestitor. De altminteri avea și ce să aducă la cunoștința G.P.U.-ului.

Într-adevăr, crease o organizație de spionaj excelent camuflată, cu misiunea de a pătrunde în instituții de importanță vitală și a aștepta. A aștepta războiul. Atunci urma să acționeze. Și dacă n-ar fi fost noua politică a serviciului de spionaj al Reichului, dacă n-ar fi existat aventurierul Grün, niciodată nu i s-ar fi dat de urmă, afirmă Wehrman.

— Și totuși, Pavel Alexandrovici, te-am descoperit.

— Oricum, vinovat e diletantul de Grün. La Berlin sint mulți ca el. Au venit la conducerea serviciului de spionaj o dată cu Führerul... Sint înclinați spre aventuri, spre acțiuni insuficient pregătite, dar spectaculoase. Noi am fost deprinși să lucrăm altfel. L-am prevenit pe Grün. Am fost extrem de prudent, am făcut totul ca să nu fiu descoperit. Știți, eu personal l-am recrutat și am ținut legătura cu inginerul Friedrich Wehrman. E adevărat, la început am trimis la el un om de-al meu, pe Zghibnev, pe care îl cunosc de mult timp. Este un om de mare încredere. Dar despre el am să vorbesc mai tîrziu... Și tot eu am fost la Grün ca să stabilesc cu el planul de acțiune la șantier. N-am vrut să amestec alți oameni care, fără experiența mea, ar fi putut lucra imprudent și lăsa urme.

— Și totuși ai fost prins. Cu toată experiența și prudența dumitale!

— Da, da, am fost prins — rosti

Wehrman, ridicînd glasul. Își pierduse totuși calmul. — E o trăsătură stupidă a noastră, a germanilor, să facem totul după regulament. Și Grün a ținut neapărat să aprobe personal referatul din cauza căruia am căzut în capcană. Înțelegeți — personal. El, care abia a fost uns spion, un parvenit din batalioanele SA, să aprobe un plan elaborat de mine, care sint specialist și am la activ atîtea operații duse la capăt cu succes și nici o cădere. Ei, și l-a aprobat — rosti el, respirînd greu. Am presimțit că o să se încheie prost. Și Wolf a căutat să-l convingă pe Grün că nu acționează cum trebuie. Dar în zadar.

les, ultima, cea de la hotelul „Krasnaia“.

— Nu, nu. Grün mă chema la el la Odesa. Prima invitație mi-a transmis-o Wolf prin ospătar, cu prilejul întîlnirii lui călătorii la Nijnelimansk. Aveam pretexte ca să pot pleca la Odesa: deplasări în interes de serviciu. Și... ca să-mi văd fiul. Dar vă rog să mă credeți, pe cuvînt de onoare, că băiatul meu n-a știut nimic. Dealtfel, cînd am aflat că ospătarul a fost imprumutat lui Grün de Mitani, secretarul consulatului japonez, am înțeles de ce e forțată acțiunea împotriva submarinelor-pitice. Japonia se teme grozav de o flotă rusă puternică în Extremul Orient.

Desen de G. Filipovski

Ba, pe deasupra, carieristul ăla a îndrăznit să mă și amenințe.

Tema abordată de Wehrman era foarte interesantă. Ea arunca lumină asupra luptei dintre vechile cadre de spioni de pe vremea colonelului Nikolai și naziștii fanatici, în frunte cu Heydrich, care-i împingeau pe „conservatori“ pe planul doi.

— Evident, nu m-am speriat de Grün — continuă să relateze Wehrman. — Dar sint soldat. Și ordinul e ordin.

Un lucru nu-mi dădea totuși pace... E drept, eram aproape convins că bănuielile mele erau întemeiate, dar voiam să mă lămuresc pînă la capăt. Și am socotit că era momentul s-o fac.

— În ce împrejurări te-ai întîlnit cu Grün? — l-am întrebat.

— O dată, la Nijnelimansk.

— Totuși, Grün a venit de mai multe ori aici.

Wehrman rosti zîmbind:

— Nici chiar el n-a putut comite o asemenea negliobie, încît să ia de fiecare dată legătura cu mine.

— Odată totuși a făcut-o. De ce?

— Luase toate măsurile de precauție...

— În noaptea de nouă spre zece iulie? — l-am întrebat direct.

Wehrman mă privi mirat.

— Ah, totuși ați aflat? Ciudat... Atunci de ce...

— Nu crezi că e prea devreme să pui întrebări, Pavel Alexandrovici? — l-am oprit ironic. — În acest timp mă gîndeam ce scump plătisem această informație. Sărmanul Bogdan... Dacă ar fi trăit, ce simplu am fi dezlegat afacerea Wehrman.

Am revenit, însă, la interogatoriu.

— Totuși n-a fost singura dumitale întîlnire cu Grün. Exceptînd, bineînțe-

— Vrei să spui că a luat ființă o alianță a serviciilor de spionaj german și japonez?

— Așa se pare.

Era o informație foarte importantă! — Trebuie să mărturisesc că alianța asta nu mi-a fost de loc pe plac. Riscul eșecului creștea în progresie geometrică. Acum depindeam și de greșelile spionajului japonez. Și eu nu suportam asta. Dar nu puteam face nimic. Un singur lucru am făcut și anume: am evitat categoric contactul direct cu ospătarul. Așa încît instrucțiunile de la Grün imi erau transmise prin Wolf și Zghibnev. Și încă o greșeală am izbutit să...

Grün! Grün! Devenea ridicol. Wehrman da toată vina pe secretarul consulatului german, vrînd parcă să se justifice față de mine. De parcă eu i-aș fi fost șef. Amuzantă situație...

— Grün voia să stabilească un contact direct cu Sturm și să-i dirijeze toate acțiunile, inclusiv culegerea de informații de la șantier. Inițial, am refuzat categoric. Mai ales că, în caz de nevoie, aș fi putut obține oricînd informații prin legăturile pe care le aveam la șantier. La urma urmei, informațiile despre terminarea submarinelor le-am procurat eu, pe linia mea, și nu Sturm.

Da, știam — cutia de chibrituri fusese opera „interlocutorului“ meu, de aceea fusese transmisă prin Zghibnev și nu prin Rita.

— Apoi, însă, a trebuit să mă supun — continuă Wehrman. — Cu toate acestea căutam să mă întîlnesc cu Sturm cît mai rar cu putință, numai în caz de forță majoră... Ah, dar ce să mai vorbesc — Grün o să plătească scump pentru asta. L-ați și expedit în Germania, nu? Nu-l invidiez... O să plătească pentru prostia și orgoliul lui nemăsu-

rat. Pentru că are un orgoliu patologic, acest doctor Grün. Să vă dau un exemplu: mi-a cerut, bunăoară, ca informațiile procurate prin Sturm să nu fie transmise direct la Moscova ci lui; canalele lui, consulare, erau, vorba vine, mai sigure. Și, la prima vedere, avea dreptate. Dar, de fapt, Grün voia ca Berlinul să aibă impresia că obținerea informațiilor era organizată de el, că el conducea toată rețeaua. Era pur și simplu un carierist.

— Da, n-a fost frumos din partea lui — l-am aprobat.

Wehrman a continuat să-și prezinte detaliat și colorat serviciile. Dar lucrul cel mai interesant îl lăsase la sfîrșit. Pentru cît mai mult efect. Și, mărturisesc, l-a obținut.

Punctualitate și conștiinciozitate

...Tînărul locotenent din marina militară Paul Alexander Wehrman a manifestat — ca și colegul lui de școală, locotenentul Wilhelm Canaris — chiar din primul an de serviciu aptitudini excepționale pentru activitatea de spionaj.

Dar aptitudinile trebuiau dezvoltate, lucru pe care șefii locotenentului Paul Alexander l-au înțeles numaidecît, mai ales că imperiul avea nevoie de specialiști în spionaj. Așa încît Paul Alexander și-a început drumul în viață după pofta inimii.

Cu timpul, locotenentul Wehrman a căpătat o bogată experiență în diverse țări care interesau Vaterlandul. Dar Germania se ocupa cel mai mult de Rusia, poate din pricina legăturilor de rudenie dintre Kaizerul Wilhelm al II-lea și țarul Nicolaie al II-lea?

În orice caz, în 1912 căpitanul-locotenent Paul Alexander Wehrman a fost șters, la cerere, din motive de boală, din controalele corpului ofițeresc al marinei germane și a plecat să se trateze în Elveția. Tînărului Wehrman i-a plăcut liniștita țară muntoasă și a hotărît să-și lege soarta de ea și să se apuce de comerț. A studiat problemele legate de asigurări, a obținut cetățenia elvețiană și s-a angajat la solida firmă de asigurări „Kunze Versicherungsgesellschaft“. Curînd i s-a ivit prilejul să capete o slujbă bine remunerată la puternica societate de asigurări „Rossia“. Și iată cum. Un membru al conducerii societății, milionar și om de lume, venise să petreacă o bucată de vreme pe malul lacului Geneva. Într-o bună zi i-a fost prezentat un tînăr care promitea și care i-a plăcut, printre altele, și pentru că stăpînea bine limba rusă. Paul Alexander avea vădite înclinații spre limbi străine.

Pe scurt, în 1913, Wehrman a plecat împreună cu noul patron în Rusia, mai exact la Nijnelimansk. Acolo a făcut repede carieră, căci talentul și conștiinciozitatea sint întotdeauna răsplătite. În ajunul războiului a devenit directorul filialei din Nijnelimansk a societății de asigurări „Rossia“. Apoi a optat pentru cetățenia rusă, fără să renunțe însă la cea elvețiană. În felul acesta a ajuns să aibă o dublă cetățenie.

Pavel Alexandrovici Wehrman muncea mult. Milionarul care-l adusese în Rusia era mulțumit de protejatul lui. Dar — și acest lucru e și mai important — erau mulțumiți de el și niște domni sus-puși din îndepărtatul Berlin.

În 1916, al treilea an de război, crucișătoarele germane „Geben“ și „Breslau“, care-și croiseră drum spre strîmtori, schimbînd raportul de forțe din Marea Neagră, blocau Dardanelele și Bosforul rupînd Rusia de aliații ei occidentali și, împreună cu flota turcă, amenințau țărnișurile sudice ale Rusiei. În aceste împrejurări, șantierul „Lamalle“ a lansat la apă puternicul supercuirasat „Împărăteasa Maria“. Paul Alexander Wehrman a primit urgent

V. Ișimov și A. Lukin

(Continuare în pag. 11-a)

arta

Retrospectivă

Eisenstein

O dată cu luna noiembrie a luat sfârșit și ciclul consacrat lui S. M. Eisenstein de cinemateca din Moscova. În cadrul spectacolelor, la care a asistat un public imens, au fost proiectate, pentru prima oară în U.R.S.S., toate creațiile marelui clasic al regiei de film, indiferent dacă au fost turnate în studiourile sovietice sau în cele străine.

De un deosebit interes s-a bucurat una din primele sale pelicule, intitulată „Jurnalul lui Grumov”. Realizată în 1923, ea a slujit ca „anexă” la o punere în scenă a Teatrului „Proletkult” din acea epocă. De asemenea, spectatorii

Un document cinematografic de acum aproape patru decenii: cineaștii Serghei Eisenstein, Grigori Alexandrov și Eduard Tisse la Zürich, în 1927.

moscoviți au avut parte de o adevărată „premieră”. E vorba de filmul „Ogorul lui Bejin”, care are o ciudată istorie: imediat după ultimul tur de manivelă, cea mai mare parte a bobinelor sale au dispărut în chip misterios. Ele nu au fost regăsite (de altfel, nici până în ziua de azi nu se știe ce s-a întâmplat), în schimb s-a procedat la o reconstituire a pasajelor lipsă, grație schițelor amănunțite făcute de Eisenstein, a caietului său de regie și a scenetelor care au mai rămas.

Cu prilejul retrospectivului s-au proiectat și peliculele realizate de Eisenstein în Mexic. E vorba de niște montaje aproximative, deoarece, după cum se știe, modul revoluționar (în conținut și în formă) în care regizorul a tratat temele sale mexicane nu au fost pe placul producătorilor hollywoodieni care au suspendat finanțarea turnării și au confiscat bobinele.

Ciclul cinematecilor din Moscova nu s-a limitat la opera lui Eisenstein, ci l-a înfățișat și pe creator. Imagini palide și tremurinde, dar nu mai puțin emoționante, l-au prezentat la masa lui de lucru sau pe platouri, ca director artistic sau ca interpret, ca pictor sau pur și simplu ca un om căruiu îi erau dragi și viața, și munca. O expoziție cu desenele sale a completat în foaier acest portret exhaustiv.

Shakespeare în film

„Deutsches Institut für Filmkunde” a editat un foarte interesant volum intitulat „Shakespeare în film”. Trei texte introductive — semnate respectiv de Max Lippmann, directorul institutului amintit, prof. Jerzy Toeplitz, președintele Federației internaționale a arhivelor de film, și de Ernest Lindgren, directorul Arhivei naționale de film britanice, — pun, pe scurt, problema perenității ecranizărilor după Shakespeare. Ele subliniază continua înnoire a ecranizărilor și în acest sens cităm din textul lui Lindgren: „...aceasta... nu epuizează toate mijloacele, așa cum am putut remarca de curând din „Hamlet” al lui Grigori Kozintzev. Faptul că acest film deschide noi perspective ale universului lui Shakespeare este deasupra oricărei îndoieli”.

Un studiu foarte documentat și cu observații interesante despre „Istoria

ecranizărilor shakespeariene” este semnat de Steffen Wolf. Studiul analizează comparativ numeroasele filme produse de cele mai diferite cinematografii din lume (în care, de altfel, un loc important îl ocupă cinematografia sovietică: în 15 ani, remarcă, de pildă, Wolf, din douăzeci de ecranizări după piesele marelui dramaturg, șapte au fost produse de cineaști sovietici). Studiul comparat al ecranizărilor — de exemplu analiza paralelă a celor două adaptări filmice după „Othello”, aceea a lui Orson Welles și aceea a lui Iutkevici, la care se adaugă, de altfel, și cite un text al celor doi realizatori publicat în volum — este totdeauna revelator pentru multitudinea căilor creatoare, pentru varietatea interpretărilor cinematografice.

Volumul mai cuprinde câteva studii interesante, dar mai cu seamă o filmografie shakespeariană (1899—1964) de maximă importanță. Rod al unei vaste munci de cercetare, apelând la ajutorul a numeroase arhive de film din lume, filmografia este, pare-se, exhaustivă și reprezintă, de aceea, o lucrare științifică care umple un gol în istoriografia filmului. (Ca o simplă curiozitate: sînt catalogate nu mai puțin decît 38 de filme — adaptări integrale sau parțiale — după „Hamlet”).

Completată cu o bogată ilustrație, lucrarea „Shakespeare în film” este o valoroasă cercetare de istorie a cinematografiei.

Ion Barna

face parte Galina Oleinichenko (Marfa), V. Lepko (Lăubașă), A. Vedernikov (Sobakin), V. Romanovski (Griaznoi), G. Efimov (Bomelia) și alții. Orchestra Teatrului Mare este dirijată de Boris Haihin.

Trio.
Desen de A. Nekrasov

PLASTICĂ

Omagiu lui Picasso

Alătăieri — miercuri, 30 noiembrie — la Palatul Sporturilor din Versailles a avut loc un spectacol extraordinar, intitulat „Omagiu internațional lui Picasso”. Spectacolul a avut loc cu prilejul celei de-a 85-a aniversări a marelui pictor.

La această gală și-au dat concursul cunoscutul actor de teatru și regizor francez Jean Vilar, Claire Motte și Jean-Pierre Bonnefous, prim-balerini ai Operei din Paris, gitaristul spaniol Manitas de Plata, dansatoarea populară Lucero Tena, orchestra simfonică a Concertelor Colonne, sub bagheta lui Georges Sebastian etc. Participau astfel artiști reprezentând cele două patrii ale lui Picasso: cea în care s-a născut — Spania — și cea de adopțiune — Franța.

Singura țară străină reprezentată în acest spectacol a fost Uniunea Sovietică. Solii ei au fost membrii baletului Moiseev și primi-balerinii Bolșoiului: Mașa Plisețkaia și Nikolai Fadelcev.

Și pentru că vorbim de contribuții artistice sovietice la manifestări cu caracter internațional să menționăm și pe cele din cadrul ajutorului acordat Florenței, care a avut de suferit de pe urma catastrofelor inundațiilor. Un grup de zece specialiști în restaurări de tablouri și manuscrise s-a pus la dispoziția municipalității florentine, toată cheltuiala călătoriei și a șederii lor urmînd să fie suportată de partea sovietică. De asemenea, celebrul pianist Sviatoslav Richter, aflat într-un turneu în Italia, s-a oferit să dea un concert suplimentar ale cărui încasări să fie destinate în întregime acțiunii de restaurare a comorilor artistice din Florența.

Scenă din opera „Logodnica țarului”

CINEMA

Film pe platou:

„Micul prinț”

O veste bună pentru admiratorii povestirii de o unică frumusețe și gingășie a lui Antoine de Saint-Exupéry, „Micul prinț”; povestirea se ecranizează la studioul din Vilnius.

Cel ce și-a asumat această misiune delicată și dificilă este lituanianul Arunas Jebriunas, pictor-arhitect de profesie, care a abordat recent regia cinematografică reușind să se afirme într-un răstimp foarte scurt.

Mai întii Arunas Jebriunas a regizat nuvela „Ultima împușcătură” din filmul de scheciuri „Eroi vii”, care a cucerit „Globul de cristal” la Festivalul internațional de la Karlovy-Vary. Un alt film al tinărului artist, poeticul „Fetița și ecoul”, a avut aceeași soartă fericită, culegînd laurii Festivalului internațional de la Locarno.

Aceste succese au consolidat nu numai reputația regizorului. Ele dovedesc totodată că cinematografia lituaniană se cristalizează, reprezentînd azi una dintre cele mai interesante școli de film din U.R.S.S. „Eroi vii”, „Fetița și ecoul”, „Canonada” aceluiași Jebriunas, neliniștitul și inegalul „Cronica unei zile” și certa reușită „Nimeni nu voia să moară” ale lui Vitautas Jalakivičius, „Pași în noapte” realizat de Raymondas Vabalas sînt opere mature, care vădesc un stil și o individualitate creatoare originale.

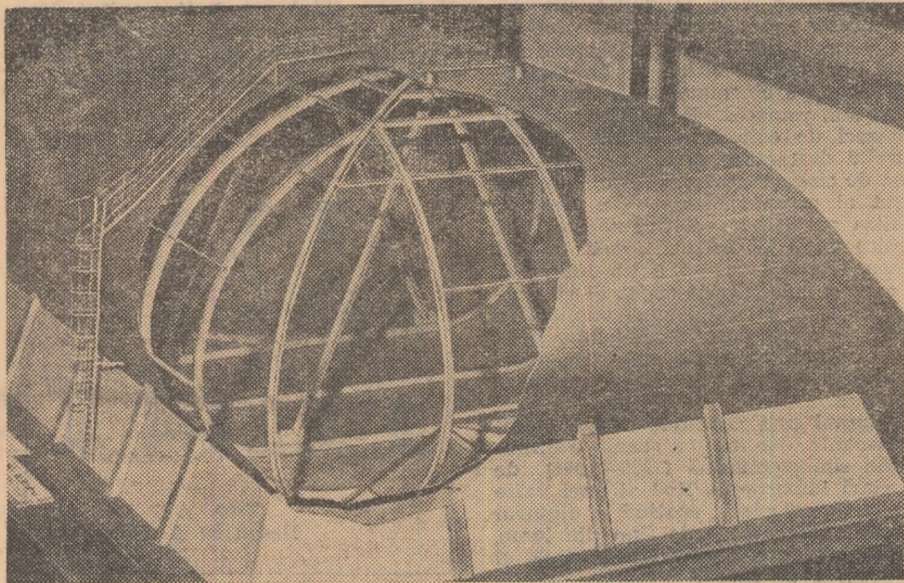
Aceste observații ne îndreptățesc să așteptăm cu interes întîlnirea dintre „Micul prinț” și Jebriunas, care intenționează să facă un film despre drajoste și credință, despre bogăția inimii mneștii, a inimii oamenilor care trăiesc în jurul nostru.

Proiectul de a ecraniza povestirea lui Saint-Exupéry este mai vechi. Dar Jebriunas a simțit nevoia unui exercițiu regizoral temeinic înainte de a se apropia de capodopera de omenie și puritate a scriitorului-pilot înghițit de neant, cărui oameni nu-i vor putea uduce niciodată la mormînt omagiul recunoștinței lor pentru ceea ce a scris și ar mai fi putut scrie.

Într-un fel, „Ultima împușcătură” și mai ales „Fetița și ecoul” sînt trepte pe „Micul prinț”. Primul este un film de război, al doilea un film de pace, iar, cu toate că se deosebesc enorm ca problematică, în amîndouă vibrează un fior de poezie suavă care îi dă dreptul lui Jebriunas (așa cum „Balonul roșu” și „Fiți înaripatul” ar da creatorului or Albert Lamorisse) să încerce să rezeze cinematografic gingașa lume a Micului prinț.

Filmul, care va fi în culori și pe ecran lat, are în total trei interpreți. Cum m scris cu alt prilej, rolul pilotului a fost încredințat binecunoscutului actor iruzin Otar Koberidze. Cele șase personaje pe care micul prinț le întîlnește e asteroizi vor fi interpretate de un ingur actor, lituanianul Donatas Banionis, protagonistul filmelor „Nimeni nu oia să moară”, „Cronica unei zile”, „Adomas vrea să se facă om”, care ni-au recomandat ca pe o personalitate parte interesantă. Dar „vedeta” noii producții a cineaștilor lituanieni este interpretul de șase ani Evaldukas. Succesul „Micului prinț” va depinde în mare măsură de micul interpret. Autoii sînt optimiști și încredințați că Evaldukas va reuși să „vadă” minunata lume pe care a creat-o Antoine de Saint-Exupéry și să o redea pentru miile de spectatori mici și mari.

Iulia Scutaru

La Moscova a fost construit un nou model de rezervor pentru produse petrolifere. Presiunea mare în care se păstrează produsele lichide împiedică evaporarea lor.

ISTORIE

Matematica a găsit Atlantida?

Timp de două mii de ani enigma Atlantidel, amintită pentru prima oară de Platon, a rămas — se știe — la fel de nepătrunsă. În acest lung răstimp, fabuloasa lume scufundată a înflăcărat imaginația multor spirite romantice, dar a suscitată și nenumărate studii științifice. S-a socotit chiar că există mai bine de 10 000 de studii științifice despre Atlantida, ca să nu mai vorbim de romanele, poemele, operele și baletele care i s-au închinat.

Un geolog sovietic, academicianul V. Obrucev, a considerat că „legenda este verosimilă, întrucât insulele din partea de răsărit a Oceanului Atlantic sînt toate vulcanice“. Această teorie despre un continent aflat odinioară între Europa și America și dispărut în urma unui fantastic cataclism natural se sprijină pe o sumă de date geologice și zoologice. Dar nu numai geologi și zoologi, ci și fizicieni și oceanografi, astronomi și chimiști au încercat să contribuie la elucidarea misterului Atlantidel. Numai matematicienii se țineau de-o parte. Cel puțin pînă în 1938 cînd, printr-o întîmplare, relatarea lui Platon a căzut sub ochii lui Nikolai Lednev, un student al Facultății de mecanică matematică a Universității din Moscova. Lednev a fost izbit de precizia enunțării legendei Atlantidel în partea unde filozoful grec descria poziția geografică a capitalei statului atlantic. El a transpus dialogurile filozofului în limbajul matematic al formulelor și ecuațiilor. Utilizînd topologia (ramură a matematicilor superioare raportată la topografie) și logica matematică, Lednev a găsit soluția problemei. Soluția se înfățișa sub forma unei linii frînte continue, reprezentînd o țară care n-a figurat niciodată pe vreo hartă.

Apoi a venit războiul, Lednev a plecat pe front și a uitat de analiza lui, cu schema Atlantidel. După război, tînărul cercetător a început din nou să se ocupe pe pasiune de matematică. La 27 de ani și-a susținut în mod strălucit teza de doctorat, iar în 1958 a devenit membru al colegiului de redacție al cunoscutei reviste de știință „Tehnika Molodioji“. În această din urmă calitate, a primit multe scrisori cu întrebări și păreri despre Atlantida și a început din nou să se ocupe de problema continentului dispărut. Cu acest prilej el a remarcat că opiniile atlantologilor se deosebesc mult între ele cînd e vorba de stabilirea locului unde a fost continentul, a datei și cauzelor scufundării lui.

Lednev a început prin a cerceta mai întîi hărțile cu relief submers al amplasamentului prezumatei Atlantide. Și, de la prima privire aruncată asupra hărții Gibraltarului, insulelor Azore și Capului Verde, el a avut marea surpriză să-și recunoască propria-i schiță. De parcă, înainte cu 20 de ani, tînărul student își desenase schema plecînd de la aceeași hartă batimetrică. Dar hărți de o asemenea precizie nu existau nicăieri în 1938. În felul acesta a fost stabilită presupusa amplasare a Atlantidel care, din nou surpriză, coincidea exact cu ceea ce indicase Platon.

Dar Lednev nu s-a oprit totuși aici. Posedînd acum un apreciabil bagaj de cunoștințe istorice, el și-a fixat un nou obiectiv: să stabilească epoca scufun-

dării Atlantidel. Era convins că în documentele scrise ale Egiptului antic, conservate intacte de mii de ani mulțumită climatului care nu a suferit schimbări și papirusurilor, va găsi referiri la existența continentului misterios și a scufundării lui. În același timp, Lednev a cercetat și alte izvoare, anume acelea ale Aztecilor, care au populat odinioară continentul american. Și, matematician, a mai studiat cu atenție și calendarul uimitor de precis al poporului Maya, alt popor care a trăit odinioară în America.

Așa se face că, pînă la urmă, Lednev s-a crezut îndreptățit să socotească că a găsit data scufundării Atlantidel: în speță zilele de 11, 12 și 13 iunie ale anului 1500 î.e.n. Amintim că recente cercetări ale specialiștilor greci în legătură cu scufundarea insulelor Santorine din marea Egee, deci foarte aproape de presupusa civilizație a atlantilor, indică aceeași dată; anul 1500 î.e.n. Cataclismul n-ar fi lovit astfel numai zona din Atlantic în care se afla misteriosul continent, ci și Mediterana.

Nikolai Lednev își imaginează astfel desfășurarea catastrofei. Pînă la 1500 î.e.n. — afirmă el — Mediterana era o mare închisă, despărțită de ocean prin bariera Gibraltarului. Nivelul ei era cu 500 de metri mai jos decît acela al oceanelor. Catastrofa geologică care a înghițit Atlantida a dat naștere unui val gigantic care a sfărîmat fișa de pămînt care era atunci Gibraltarul și a ridicat imediat nivelul mării. Cea mai mare parte a populațiilor riverane a fost înghițită de valuri. Lednev socotește că legenda luptei Titanilor cu zeii istorisește, într-o transfigurare poetică, războaiele atlantilor împotriva grecilor și scufundarea Atlantidel. În felul acesta, el a propus o nouă soluție pentru milenara enigmă.

Batiscafele, batisferile, „orașele submarine“ îngăduie aom omului să arunce o privire asupra celor mai bine păstrate secrete ale oceanelor. Poate că, într-o zi, verificată de visu de către exploratori, ipoteza lui Lednev va deveni o teorie științifică unanim admisă.

FIZIOLOGIE

Frigul — inamic redutabil

Vine iarna și o dată cu ea unul din cei mai perizi dușmani ai omului și animalelor: frigul. Acesta stă la baza unei lungi serii de afecțiuni, începînd cu banalul guturai și sfîrșind cu chinuitoarele degerături, primejdioasele nefrite sau incurabilele reumatisme.

Dar o temperatură coborîtă este capabilă să și ucidă. Expresia „a muri de frig“ nu trebuie luată exclusiv la figurat, cum își închipuie multă lume. În primele trei luni ale anului 1963

cînd gerul a bintuit cu o deosebită severitate în Anglia, numărul deceselor a fost cu 30 000 mai mare decît media trimestrului corespunzător din ultimele două decenii. Pentru medici, ca și pentru fiziologi, e limpede astăzi că frigul omoară, deși crimele lui sînt atît de bine ascunse, încît făptașul e rareori identificat.

Asemenea tuturor mamiferelor și păsărilor, omul este un animal homeoterm. Aceasta înseamnă că temperatura corpului său se menține mai mult sau mai puțin neschimbată, în ciuda unor mari fluctuații ale mediului inconjurător. Mecanismul termoreglator dă naștere unei serii întregi de reacții, cum ar fi: vasoconstricția capilarelor pielii, ceea ce duce la reducerea circulației sanguine și deci la micșorarea pierderii de calorii, apariția de frisoane, care generează căldură prin contracția rapidă și ritmică a fibrelor musculare, hipersecreția glandei suprarenale și probabil a tiroidei, ceea ce are ca rezultat o mai rapidă ardere a substanțelor alimentare la nivelul celulelor etc., etc.

Pentru a se apăra de frig, animalele cu blană își ridică perii pînă aproape de verticală, spre a mări stratul de aer izolator dintre ei. La om, această reacție are loc într-o formă rudimentară, dînd naștere la așa-numita „piele de gîscă“.

Cele mai mari riscuri în contact cu frigul le întîmpină cei situați la extremitățile scării de vîrstă — copiii și bătrînii! S-a calculat că producția de căldură a unui om de peste 65 de ani este cu aproximativ 20 la sută mai mică decît a unui adult tînăr. Pe de altă parte, sugarii și copiii mici (pînă la un an) au o suprafață a pielii relativ mare în raport cu volumul lor, lucru care determină o rapidă pierdere a căldurii.

Factorul nutriție joacă și el un rol destul de important. Se știe că iarna se recomandă în deosebi consumul de făinoase, zaharuri și grăsimi, din care organismul își face depozitele de „carburanți“ necesari. Dar uneori hrana, oricît ar fi ea de imbelșugată, se

La — 48 de grade

dovedește insuficiență. Experiențele făcute au arătat că menținerea în viață a unei oi în condiții climatice extrem de severe necesită o cantitate de calorii de două ori mai mare decît cea pe care o poate obține animalul, chiar dacă mănîncă „pe săturate“.

Fiziologii au mai constatat că la copii și bătrînii, înghețarea extremităților — și eventual a întregului corp — se produce mai frecvent și din cauză că mecanismele nervoase ale termoreglării nu funcționează în mod corespunzător. La sugarii lucrul se datorește, după toate aparențele, unei incomplete dezvoltări a centrilor nervoși din encefal. La oamenii în vîrstă, ateroscleroza, adică strîmtoarea vaselor sanguine prin depunere de colesterol, provoacă o micșorare a debitului de sînge care ajunge la creier și care poartă cu el semnalele de declanșare a producției de căldură. Prin urmare impulsurile venite de la periferia organismului și, în primul rînd, din terminațiile nervoase ale pielii, nu mai primesc răspuns. De aceea vîrstnicii reacționează la răceală, mai rar și mai puțin decît tinerii, prin frisoane și printr-o creștere a consumului de oxigen.

Atenție, deci, în lunile ce vin la redutabilul inamic al omului în general, al bătrînilor și copiilor în special

S

știința

FIZICĂ

O fantastică putere de penetrație

Trăim într-o lume peste care se abat, neconștient, avalanșe de neutrini. Soarele nu e decît un astru neutrinic ce revarsă asupra noastră, în fiecare secundă, miliarde de neutrini născuți în adîncurile lui. Alții ne sosesc de undeva din Univers, cînd martori ai catastrofelor stelare, cînd vestiitori ai apariției supernovelor sau iau naștere în atmosfera Pămîntului ori în straturile lui adînci, în urma dezintegrării elementelor radioactive. În sfîrșit, se pare că există torente de neutrini „relictici“, bătrîni de miliarde de ani, care ar putea istorisi cîte ceva despre crearea Universului.

Iată, deci, cîte informații prețioase despre macro și microcosmos pot furniza aceste particule mereu călătoare. În peregrinările lor ele nu cunosc nici un obstacol. Înainte de „a se împotmoli“ în materie trec cu ușurință prin 10 miliarde de corpuri cerești similare planetei noastre. Cu alte cuvinte, din 10 miliarde de neutrini care străbat Pămîntul numai unul rămîne prizonierul materiei.

Încă în 1958, acad. M. A. Markov a preconizat captarea neutrinelor atmosferice prin folosirea Pămîntului drept ecran de protecție care să rețină toate radiațiile în afara celor neutrinice. Ideea a fost pusă în aplicare anul trecut de două grupuri de fizicieni. Primul, compus din oameni de știință indieni, japonezi și englezi, a acționat în minele de aur din India, celălalt, în frunte cu fizicianul american Rains, în Africa de Sud.

Se știe că în aceste regiuni ale globului aurul se extrage din mine aflate la adîncimi de 2000—3000 de metri și chiar mai mult. La această adîncime scoarța terestră constituie o pătură de protecție acceptabilă împotriva altor particule. În plus, în adîncurile planetei neutrinii (cel puțin unul din 10 000) determină reacții nucleare cu degajare de mezonii și, or, aceste particule putîndu-se înregistra mai ușor decît fugarii neutrinii, cu ajutorul lor fizicienii constată prezența ultimilor. Grupul lui Rains a avut nevoie de 16 tone de scintilator lichid (substanță care prin mici explozii luminoase semnaleză trecerea unei particule încercate), de 144 de fotomultiplatoare (care înregistrează exploziile), de 5 mile de cablu electric și de un an și jumătate de observații pentru a constata participarea neutrinelor atmosferice la 10 reacții. Cercetătorii din India au fost mai norocoși: în șapte luni ale anului trecut au înregistrat 5 reacții provocate de neutrino.

Acestea sînt primele urme concrete lăsate de neobosiții călători. Ele îi stimulează însă pe oamenii de știință să întrevadă posibilitatea captării lor masive și a creării unor aparate care, folosind uluitoarea penetrabilitate a neutrinelor, să „radiografieze“ corpurile de dimensiuni mari, astrele, de exemplu. Cît de neputincioase ne vor părea atunci razele X, care nu pătrund nici pînă la un metru în materia solidă, în comparație cu torențele de neutrini ce-și croiesc drum prin miliarde de kilograme de substanță!

T

cleul unui atom, secțiunea nu mai are însă nimic comun cu ceea ce știam, fiind „factorul de proporționalitate care leagă intensitatea unui flux de particule cu care se bombardează un sistem atomic și intensitatea particulelor rezultate din interacțiunea particulelor incidente cu sistemul atomic“. Această secțiune nu posedă deci vreun diametru, ci este o cantitate dependentă de intensitatea unui proces. Unitatea de secțiune eficace este un barn = 10^{-24} cm². Ne-am obișnuit cu unitățile denumite watt, curie, volt și altele care imortalizează savanți celebri. Cine a fost însă Barn? Nimeni. Termenul a fost propus de doi fizicieni americani care au observat în glumă că în procesele nucleare o secțiune de 0,000 000 000 000 000 000 001 cm² e mare cât o șură (în engleză „barn“)!

După ce au lansat denumirea de „pilă atomică“, pentru că prima instalație arăta ca o stivă de blocuri de grafit și uraniu, tot fizicienii s-au plîns că nu este exactă. Nu era o „pilă“, ci un „reactor“ — și nu era „atomică“, ci „nucleară“. În consecință, cîțiva ani s-a scris „pilă atomică“ (reactor nuclear), după care s-a trecut treptat la „reactor nuclear“ (pilă atomică).

Avînd totuși în vedere că specialiștii au dreptul la limbajul lor convențional și că nici nu se mai pot lipsi de el, ce rămîne de făcut? Să-l „trăducă“ pentru cei neinițiați în misterele lui.

LINGVISTICĂ

Mijloc de comunicare sau jargon științific?

Ce este un calculator? Foarte simplu: un numărător perfecționat, o mașină de făcut calcule, așa cum indică rădăcina cuvîntului. Este însă numai atât?

La o conferință organizată de UNESCO s-au adunat două mii de participanți reprezentînd circa 100 000 de specialiști pe care-i preocupă acest subiect: matematicieni, filologi, fizicieni, ciberneticieni, electroniști, fiziologi, neurologi și mulți alții. În cursul discuțiilor calculele s-au bucurat însă numai de mențiuni fugare; în schimb, s-a vorbit despre mașini care pot face traduceri sau contribui la studiul limbilor; despre sisteme de identificare a modelelor prin care mașinile pot descifra și reproduce litere sau ciștiga „inștincte“, la fel ca puii care ajung să recunoască umbra uliului; despre memorii electronice ce cuprind informații aflate în toate bibliotecile din lume într-un spațiu miniaturizat, de dimensiunile unei cutii; despre mașini capabile să „învețe“, să transmită experiența lor urmașilor și din această experiență să obțină rezultate pentru care nici nu fuseseră programate.

Conferința a fost un adevărat tirg de cuvinte. Neurofiziologii vorbeau despre „feedback“ și electroniștii discutau reflexe condiționate. Pe marginea traducerii simultane a lucrărilor s-au făcut glumele obișnuite despre mașinile care vor lua pîinea traducătorilor. La care unul din traducători a replicat: „Nu riscăm nimic, căci de cite ori vorbiți inventați o limbă nouă!“

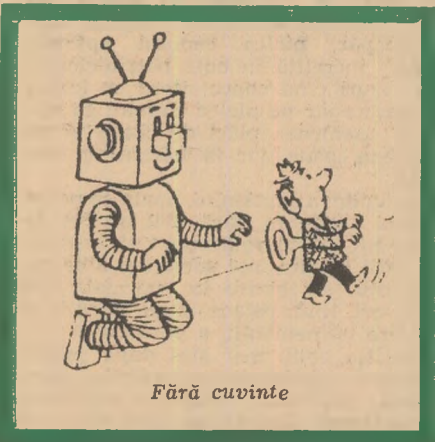
Această butadă conține mai mult decît un simbol de adevăr.

Intr-adevăr, pînă la începutul secolului, oamenii de știință se înțelegeau perfect între ei și chiar cu orice altă persoană avînd un nivel cultural mediu. Nu se înălțase încă bariera limbajului specific. Termenii științifici erau descriptivi și corespundeau noțiunii sugerate de rădăcina lor luată, în general, dintr-o limbă clasică. Între timp oamenii de știință au devenit specialiști și, o dată cu profilarea domeniilor științifice, lista termenilor s-a lungit în așa măsură, încît nici un savant nu o mai poate stăpîni în întregime.

Unele cuvinte și-au schimbat sensul inițial, îngustîndu-și sau lărgindu-și sfera. „Fizică“, de pildă, provenea de la titlul dat de Aristotel tratatului în care se ocupa de „lucrurile naturale“. De atunci fizica a lăsat în drum chimia și biologia, devenind „știința care studiază structura materiei, proprietățile generale și legile de mișcare a materiei“. Un exemplu din a doua categorie îl reprezintă tocmai calculatoarele din povestea noastră, care au ajuns să facă de toate în afara calculelor.

Există termeni care au fost pur și simplu furtați dintr-alt domeniu și complet transformați, devenind de nerecunoscut și alții apăruți cu totul înfîmblător.

Fiecare din noi știe ce este și cum arată secțiunea unui pom sau a unui obiect oarecare. Cînd e vorba de nu-

Fără cuvinte

ARHITECTURĂ SELENARĂ

Orașe în cratere

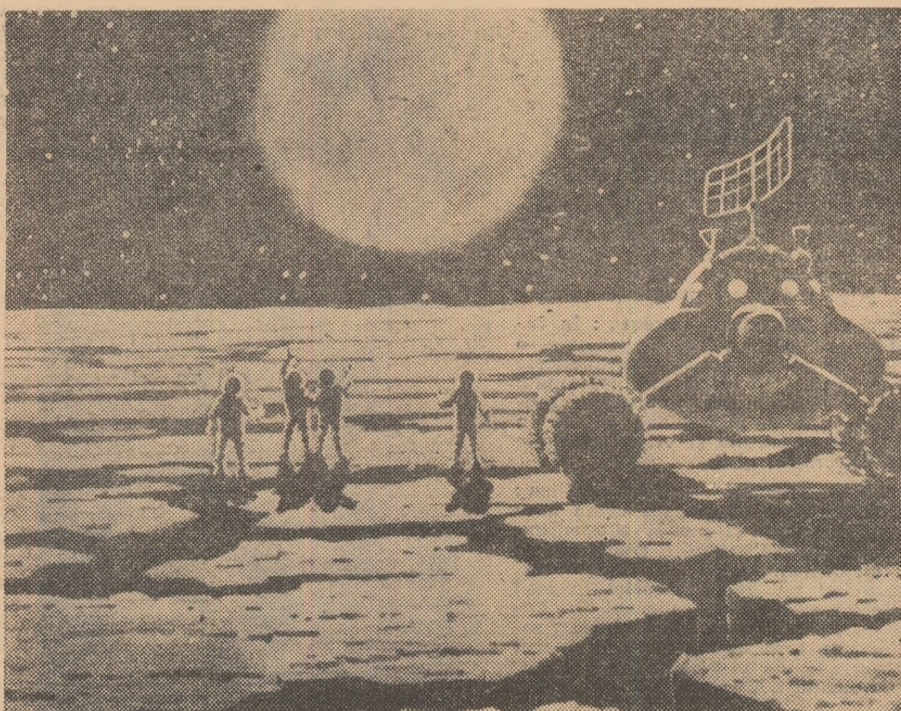
„Dacă cu puțini ani în urmă arhitectura orașelor cosmice îi preocupa numai pe autorii de romane științifico-fantastice, astăzi sîntem în drept să dăm curs liber imaginației și noi arhitecții. Să visăm deci...“

Sînt cuvintele lui Nikolai Stepanovici Kolomiț, candidat în arhitectură, director adjunct al Institutului de cercetări științifice în domeniul teoriei, istoriei și problemelor de perspectivă ale arhitecturii sovietice. Să-i urmărim firul visurilor.

Lipsa de atmosferă, variațiile mari de temperatură între zile și nopți, variații mergînd de la plus 130 de grade pînă la minus 160 de grade, lipsa oricăror mijloace de protecție împotriva acțiunii dăunătoare a meteoritilor și razelor cosmice — iată numai cîteva din caracteristicile climatei lunare și tot atîtea dificultăți în calea realizării pe Lună a confortului în accepția terestră a cuvîntului. În mod firesc, gîndul se îndreaptă în primul rînd spre acest aspect care trebuie soluționat în pofida tuturor obstacolelor pomenite. Și abia pe planul al doilea se situează stilul construcțiilor lunare.

Să începem, deci, cu confortul. Încă de pe acum arhitecții și inginerii constructori au datoria să stabilească cu precizie de ce vor avea nevoie cercetătorii și viitorii locuitori ai orașelor selenare pentru a-și construi case de locuit, încăperi de lucru, a produce energie, a obține apă și oxigen, într-un cuvînt pentru a-și satisface necesitățile firești în condițiile aspre ale satelitelui nostru. Și încă ceva. Trebuie să se știe în cît timp s-ar putea construi așezări pe Lună, unde ar putea fi ele plasate, ce căi de transport ar putea asigura legătura între ele, în sfîrșit ce specialiști ar fi necesari și în care etape?

Cunoștințele despre satelitul natural al Pămîntului acumulate pînă în clipa de față îngăduie specialiștilor să afle răspuns la unele din problemele enunțate. În legătură cu materialul care ar trebui folosit în construcțiile lunare, de pildă, N. Kolomiț este de părere că cel mai rațional ar fi să se transporte pe Lună agregate care să fabrice materiale

Vehicul pentru Lună, imaginat de cosmonautul A. Leonov și desenatorul A. Sokolov.

din materie primă „locală“. Dar primele case de pe satelitul nostru nu vor fi totuși cele construite din aceste materiale, ci înșei rachetele care vor duce cosmonauții pe Lună. În prima etapă ar putea fi, de asemenea, folosite cu succes și construcții pneumatice acoperite cu un strat gros de sol lunar. Un alt tip de construcții ar fi acelea amenajate în peșteri săpate de om cu ajutorul unor explozii dirijate. Practica terestră a arătat că se pot săpa goluri de formă sferică foarte rezistente la presiunea rocilor. Mai trebuie să adăugăm că, la fel cu nava cosmică „Voskhod-2“, casele lunare vor trebui să aibă o cameră ecluză și două rînduri de uși. Unele se vor deschide spre interior, celelalte spre exterior. Și în nici un caz nu în același timp, ca să nu iasă afară aerul. În sfîrșit, magazinele de alimente și combustibil pentru rachete vor fi plasate în locuri mai puțin fierbinți, acolo unde razele soarelui luminează suprafața Lunii sub un unghi mic.

Și acum, despre stilul orașelor lunare. Partea inferioară a construcțiilor selenare va fi îngropată în sol, iar cea superioară va avea, probabil, forma de cupolă. Între „case“ se va circula prin tuneluri. Se preconizează, de asemenea, acoperirea craterelor lunare mai mici cu niște „umbrelle“ speciale pentru a le face locuibile. S-ar putea crea și parcuri acoperite, de asemenea, cu cupole protectoare.

Problema energiei a fost soluționată de însăși natura. Într-adevăr, cînd Soarele se află la zenit, fiecare kilometru de suprafață lunară primește într-un minut 20 000 000 000 de calorii. Încît specialiștilor nu le rămîne decît să construiască instalații care să acumuleze energia necesară pentru noaptea lunară.

N. Kolomiț crede că construcția de orașe lunare va începe încă în veacul nostru.

BIOLOGIE

O sută de milioane de miliarde de celule

Toate celulele unei ființe vii, cu excepția celor sexuale, sînt înzestrate cu același material genetic, adică cu un număr determinat de perechi de cromozomi. Astfel, fiecare din cele o sută de milioane de miliarde de celule care compun organismul omenesc are 23 de perechi purtătoare ale acelorași ordine care ar trebui să ducă la rezultate identice. În organismele pluricelulare se constată însă că, pornind de la ou, se diferențiază numeroase țesuturi: muscular, osos, nervos etc. Fiecare celulă se specializează deci pe parcurs. Celulele cu o anumită specialitate se unesc în țesuturi, iar acestea la rîndul lor se asamblează în organe pentru a forma întregul pe care-l reprezintă organismul. Diferențele dintre celulele specializate sînt considerabile în ciuda prezenței aceluiași material genetic: o celulă sanguină poate fi deosebită de la prima vedere de una nervoasă, de pildă, ca să nu mai vorbim de deosebirile dintre modul cum funcționează.

Un organism ar putea fi comparat cu o întreprindere: cînd e mică — cazul ființelor unicelulare — există un singur

atelier, în care se execută toate operațiile; cînd e mare însă, e nevoie de multe șantiere, hale, filiale, fiecare cu atribuțiile sale. Fiecutul, oasele, mușchii, ochii, intestinul au prin urmare cite o sarcină specifică și nu li se mai cere să îndeplinească alta. Diferențierea celulară este tocmai procesul care duce la această stare de lucruri.

De ce și mai cu seamă cum, pornind de la ou, se realizează o ființă complexă? Datorită cărui sistem o celulă devine hepatică și nu nervoasă? Diferențierea celulară este astăzi una din principalele probleme ale biochimiei, embriologiei și geneticii. Există multe teorii care încearcă să dea un răspuns; soluția exactă nu o cunoaște încă nimeni, dar ultimele cercetări par să se apropie de adevăr.

La origine fiecare celulă posedă potențialul indispensabil pentru a alcătui indiferent care țesut: piele, mușchi etc. Care sînt factorii ce condiționează diferențierea, proces care începe, după cum au demonstrat experiențele, îndată după fecundare? Unii embriologi consideră că toți nucleii sînt identici, dar că după ce începe diviziunea oului, ajung în medii diferite, adică în citoplasma care îi conține și care se modifică sub influența unor agenți mecanici: prestune, rotație, forță centrifugă. Astfel funcționarea inițial identică a genelor se schimbă o dată cu variațiile citoplasmice în care au loc reacțiile. Progresiv substanțele rezultate duc la diferențierea celulelor.

Un alt principiu demonstrat prin experiențe este cel al inducției, adică al reacției în lanț după care țesutul diferențiat mai întîi își obligă vecinii să se transforme într-un alt tip, țînînd cont de propria sa specializare. Inducția este de altfel reciprocă: într-un embrion de pui ectodermul, care urmează să dea naștere structurii aripilor, contribuie la diferențierea mezodermului din care cresc penele; la rîndul lui, acesta „forțează“ ectodermul să devină o aripă. Grefele aduc și ele un argument în favoarea inducției: luînd un fragment de viitoare piele de la un embrion de broască și grefindu-l pe viitoarea regiune bucală a unui soi de șopîrlă, s-a văzut că fragmentul nu devine piele ci gură. Fără îndoială că este vorba de acțiunea micromediului citoplasmatic.

În ultimii doi ani, cu ajutorul microscopului electronic, s-a constatat însă că benzile caracteristice genelor nu sînt identice decît în celulele de același tip. Aceste observații pun deci sub semnul întrebării teoria conform căreia cromozomii unei anumite specii sînt toți la fel din moment ce celulele care-i conțin provin din același ou. Fiecare tip de celulă posedă pe cromozomi unele benzi dilatate, atribuite unor gene „active“, de unde erupe acid ribonucleic, care, după cum se știe, prezidează la sintetizarea proteinelor specifice fiecărei celule.

În rezumat situația pare să se prezinte astfel: oul fecundat posedă toate elementele necesare pentru a induce diversele tipuri de celule ale unui organism. La un moment dat, poate sub influența micromediului condiționat de legi fizice și mecanice, anumite benzi de pe cromozomii unui grup de celule nediferențiate încep să producă acizi ribonucleici specifici care se aglomerează formînd umflături sau zone de activitate. Din ele se desprind particule de ribonucleoproteine, care colonizează citoplasma grupului de celule respectiv, unde induc formarea de proteine specifice. Elaborarea acestor proteine corespunde cu diferențierea țesutului în cauză.

Poșta medicului

G.V. — Ghermănești (Birlad): Am publicat de curând un articol despre psoriasis unde am dat principalele indicații în tratamentul bolii. Din păcate, nu există încă o terapie radicală. Boala nu e contagioasă și nu trebuie să aveți nici o grijă din acest punct de vedere.

GONCIAR MIRCEA — Brașov: În fureculoza rebelă, ca aceea pe care o aveți dv. se vor administra antibioticele cele mai puternice (după antibiogramă!) cum ar fi eritromicina, autovaccin preparat din specia microbiană direct în cauză, gama globuline și vitaminoterapie masivă (B complex și C).

DINESCU FLORIN — Com. Aștileu: 1) Tratamentul se poate face acum doar cu slabe speranțe și numai sub supravegherea specialistului endocrinolog. 2) Nu cunoaștem metoda. 3) Tratamentul cu Gerovital nu trebuie asociat în mod obligatoriu cu Coripan, în cazul dv. Folosiți deocamdată frecții cu Bromocet soluție apoasă 1 la sută (10 ml Bromocet la 900 ml apă, de 2-3 ori). 4) Vom publica în curând noi exerciții de culturism.

PEN. — București: Considerăm și noi că nu este vorba decât de tulburări neurovegetative fără gravitate. Totuși, pentru a depista cauza lor vă recomandăm un examen neuropsihiatric atent într-o clinică universitară.

SOREANU — Iași: Un tratament preventiv împotriva căderii părului nu există, de vreme ce nu posedăm încă nici măcar unul curativ. Puteți încerca totuși cure periodice cu Gerovital, după schema prevăzută în prospectul ce însoțește medicamentul.

P. ION — Oltenița: Ne bucură că sfaturile noastre v-au ajutat. Sperăm să vă fim și de astă dată de folos! Fratele dv. poate încerca un tratament cu Coripan 1 fiolă de 500 u. zilnic sau la 2 zile 10 fiole pe lună, timp de câteva luni asociat cu Electovit 3 pe zi, Hidrazidă de 2 ori câte 2 pe zi și Madiol 6 compr. pe zi sublingual, toate timp de 3 luni.

PESCĂRUȘ SANDU — Iași: Citiți răspunsul de mai sus. (P. Ion). În plus, vă recomandăm Estrotest (testosteron cu efect retard) 1 fiolă la 3-4 săptămâni profund intra muscular, timp îndelungat.

POP IOAN — Cluj: Dv. ați epuizat tot arsenalul terapeutic curent. Boala este într-adevăr destul de rebelă la tratament, dar considerăm că printr-o internare într-o clinică de dermatologie ea se va putea ameliora.

TĂRNIȚĂ CONSTANTIN — Mihăești: Vom publica în curând un articol despre ateroscleroză în care veți găsi răspunsul la întrebările care vă interesează. Până atunci vă recomandăm o cură cu Ateroid.

I.H. — Buhuși: Singura soluție, credem că este internarea într-o clinică de specialitate!

S.N. — București: 1) Sînt tulburări de climatierium inerente vârstei. Vă recomandăm Estrotest 1 fiolă pe lună, profund intramuscular. 2) Pentru corectarea dezechilibrului neurovegetativ: Extraveral 3 pe zi și Bromoval 2 tablete, câte 1 la interval de 2 ore, seara la culcare.

LELIA — București: 1) Pentru a păstra culoarea blondă a părului folosiți o infuzie de 100 g flori de mușetel la 1 l. de apă. 2) Pentru tonificarea părului există în comerț loțiunile Tonichinin, Capillon și Călin, pe care le puteți încerca spre a vedea care vă convine mai bine.

SANDINA — Timișoara: Secreția lăctată insuficientă poate fi combătută prin câteva sedințe de raze ultraviolete. Beți 100-200 g apă, limonadă sau ceai cu 10-15 minute înainte de fiecare supt. Berea nu stimulează secreția lăctată mai mult decât alte lichide, putînd avea chiar un efect nociv asupra copilului dv. imatur. Iar consumul cepei sau verzei îl poate dezgusta pe copil de lapte!

P.I.I. — Arad: Am primit și a doua dv. scrisoare, dar nu sîntem mai lămurii decât după prima. Vă rugăm a ne comunica adresa dv. pentru a vă putea scrie, în mod excepțional, prin poștă.

ETERNA și MIHAI — Botoșani: Problema pe care o puneți dv. este destul de „spinoasă“ și nu poate fi rezolvată pe această cale. Ar fi necesar, în primul rînd, un examen ginecologic. Pentru soț, se poate încerca un tratament cu epifizan 15 fiole lunar (zilnic 1 fiolă), timp de câteva luni.

I. MARIANA — Curtea-de-Argeș: Nu pare să fie vorba de o cistită. Vă recomandăm, în orice caz, un examen ginecologic și câteva analize (V.S.H. fibrinogenemie, examen sumar de urină) după care vă rugăm să reveniți.

VASILE C. — Lupeni: Regretăm, dar tratamentul în boala dv. este încă o problemă „în suspensie“. Nu a mai apărut nici un medicament nou, iar pe cele „clasice“ desigur că le cunoașteți. Vă vom ține la curent imediat ce va fi cazul cu noile achiziții terapeutice.

ION VASILESCU — Vaslui: Pentru distrugerea puriciilor puteți folosi amestecul numit petrol clorurat, care se prepară astfel: la un litru de petrol lampant se adaugă 50 g clorură de var; acest amestec, după ce este lăsat să stea vreo 6 ore, se strecoară și în urmă i se adaugă 60-70 g de var nestins. Se poate folosi și emulsia cu compoziția: 50 g petrol clorurat, 13 g săpun verde și 37 g apă caldă.

In sala de operații a Institutului de oncologie „Herzen“ din Moscova.

URGENTE MEDICALE

Afecțiunile vaselor creierului

În plină stare de sănătate aparentă, un adult sau bătrîn (mai mult bărbații decât femeile), de cele mai adeseori hipertensiv, încearcă subit o senzație de amețeală, o acerbă durere de cap, uneori greață și tulburarea vederii. După câteva clipe, își pierde brusc cunoștința și intră în comă. Este numele dat unei stări patologice caracterizată prin pierderea totală a cunoștinței, a sensibilității și a motilității voluntare. Figura bolnavului este imobilă, inexpresivă, uneori congestionată, alături palidă, lividă chiar. Ochii sînt ținuți închiși și în unele cazuri capul este deviat într-o parte. Respirația este amplă, zgomotoasă, membrele și trupul sînt inerte, bolnavul nu răspunde la nici o excitație din afară.

Este vorba așadar de o comă cerebrală survenită ca urmare a unui ictus apoplectic (ictus = brusc, subit, apoplexie = lovitură), accident vascular cerebral frecvent întîlnit la bolnavii hipertensivi, obezi, care nu izbutesc să respecte un regim de viață și de alimentație sobru. Comele cerebrale, însoțite sau nu de paralizii parțiale sau totale ale corpului, continuă și în zilele noastre să prezinte o excepțională de mare gravitate, sfîrșind nu rareori prin decesul bolnavului. De obicei, ele sînt urmarea leziunii unui vas mare cerebral, care se însoțește de leziunea creierului, de hemoragie cerebrală sau de un ramolism cerebral.

Cum trebuie să se comporte persoanele din preajma bolnavului în primele momente ale unui accident vascular cerebral, pînă la sosirea Salvării, care trebuie anunțată neîntîrziat? În primul rînd trebuie să se știe că orice deplasare a unui bolnav care a suferit un ictus apoplectic este absolut interzisă, cel puțin în primele 24 de ore. Dacă atacul apoplectic a survenit la domiciliul bolnavului, el va fi îngrijit în primele zile chiar la el acasă, întrucît transporturile lungi îi pot pune în pericol viața, mai ales atunci cînd este vorba de o hemoragie cerebrală.

Se va curăți bine pielea, pentru a se evita formarea plăgilor atone (escare). În cazul că este constipat, se vor face clisme evacuatoare în fiecare zi. La cîteva ore poziția bolnavului va fi schimbată pentru a evita complicații pulmonare. Pentru prevenirea inflamațiilor se va administra și penicilină. Este bine să se facă o igienă riguroasă bucală, evacuîndu-se mucozitățile din fundul gurii.

Nu se vor da lichide pe gură, decît numai atunci cînd bolnavul va putea din nou să înghită. Pentru hidratarea bolnavului este mai bine să se facă clisme cu soluție glucozată sau injecții cu ser glucozat.

Tratamentul de urgență, constînd în veneseccii și sîngerări sub alte forme (lipitori, scarificații etc.), administrarea de substanțe hemostatice (vitamina K, hemofobin, gluconat de calciu), vasodilatatoare (papaverină, luminal sodic) și tonicardiace, va fi stabilit și aplicat numai de către medicul specialist.

Dr. Z. A. Barski

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Pelada

Între bolile de piele a căror cauză nu a fost încă de deplin limpezită, pelada constituie — prin urmările ei neplăcute — o problemă importantă pentru savanții dermatologi. În general căderea treptată a părului, ce duce la chelie, obzedează pe mulți bărbați grijulii față de podoaba lor capilară. Pelada este însă o chelie mult mai alarmantă (și inestetică) prin „viteza“ căderii părului. Într-adevăr, în numai cîteva săptămîni boala, care începe prin micile insule de chelie rotunde, bine conturate, de obicei diseminate pe toată suprafața părului, își lărgeste marginile ajungînd la un diametru de 10-15 cm. Întinzîndu-se, insulele de chelie se unesc, formînd adevărate placarde lipite de păr, pielea capului apărînd moale, încrețită în cute bătrînicioase. Sînt cazuri cînd concomitent cu leziunile care apar pe pielea capului se observă asemenea plăci de chelie și pe sprîncene, gene, iar la bărbați și în barbă.

După cîteva săptămîni, boala se poate vindeca spontan, fără nici un fel de tratament, părul reîncepînd să crească mai întîi cu fire mai subțiri și albe, ca apoi totul să reîntre în normal. De multe ori, însă, pelada poate duce la o pierdere iremediabilă a părului.

Apariția bolii, mai ales după șocuri nervoase, a îndreptat cercetările spre ipoteza producerii peladei printr-un reflex pornit din sistemul nervos central, care provoacă slăbirea și moartea firului de păr, prin tulburări de nutriție la rădăcină. Bazați pe această ipoteză, în ultimii ani s-au obținut rezultate încurajatoare, chiar vindecări uluitoare prin 3-4 infiltrații cu novocaină 1% ale plăcilor de peladă. Cercetătorii români au obținut multe succese administrînd vitamina H₃ (gerovital) de 5 ml., timp de 4 săptămîni, săptămînal cîte 3 injecții intramusculare. După o serie de 12 injecții urmează o pauză de 10 zile, după care se repetă injecțiile în același ritm de 4-5 ori.

În fine, administrarea cloraturii de amoniu (sau produsul românesc Diurocard), pe gură, 3-6 g (6-12 drajeuri de 6 ori pe zi), în total 100-140 g, favorizează, de asemenea, înmulțirea folișurilor pilozii și refacerea perilor în pelada.

Ca tratament local se aplică fricțiuni ale pielei capului cu soluții eterice și alcoolice de rezorcină 1-2%, acid salicilic 2-3%, camfor 1-2%, acid acetic 1%, crisarobină 3-5% sau cu tinctură de iod. Pentru excitarea rădăcinii părului se mai recomandă și fizioterapie cu raze ultraviolete în doze eritematoase, ce se vor repeta după dispariția roșeții. La acest complex tratament, se mai adaugă — sub strictă supraveghere medicală — o serie de medicamente tonice, cum sînt glicerofosfatul de calciu, arsenic și fier, vitamina B₁ și B complex, acid pantotenic.

Medicus

— L-am vindecat de scleroză și a uitat să-mi mulțumească

E BINE SĂ ȘTIM

Alergia la medicamente

Reacțiile alergice după administrarea unor medicamente sînt destul de frecvente. În majoritatea cazurilor, aceste reacții se traduc prin leziuni la nivelul pielii, dar pot apare concomitent și manifestări generale: șoc anafilactic, febră, tulburări gastro-intestinale (colici abdominale, greață), tulburări de respirație (astmatiforme), rinită, tulburări sanguine (anemie, leucopenie etc.).

Dintre cele mai răspîndite medicamente alergene menționăm: aspirina, piramidonul, sulfamidele și anestezicele locale (percaina, novocaina și xilina). Dintre antibiotice, penicilina și streptomocina pe cale injectabilă pot provoca șocuri anafilactice grave. Personalul medical care le manevrează poate face dermite „de contact“, urticarii, stomatite și glosite.

Neuroplegicele și în special largactylul (Clordelazinul — N.R.) pot produce sensibilizări la bolnavi și personalul sanitar.

Vitaminele provoacă mai rar accidente alergice, totuși trebuie cunoscute reacțiile anafilactice ce pot apare după administrarea de vitamine B₁ și B₁₂ sau astmul care se produce după un tratament cu acid folic.

De remarcat că înseși medicamentele antialergice, cum sînt antihistaminicele de sinteză (Romergan, Nilsan) pot produce reacții alergice. Aceste accidente sînt mai frecvente după administrarea lor pe cale externă în loțiuni, pudre, creme.

Iată, deci, un motiv în plus de a nu încerca autotratamente și a apela la sfatul medicului pentru orice prescripție de medicamente. Acesta va face un interogatoriu detaliat al bolnavului, înainte de instituirea tratamentului, mai ales la cei cu antecedente alergice.

În ce privește tratamentul alergiei medicamentoase, este de la sine înțeles că prima măsură va fi suprimarea substanței alergene. Există apoi un întreg arsenal de medicamente (adrenalină, supercortizon, antihistaminice de sinteză, substanțe chelatoare — D.M.P. și E.D.T.A. etc.), care vor fi prescrise de la caz la caz.

TANZANIA

Tainicul Kilimanjaro
și Portul păcii

În Tanzania, vizitatorii sînt puși din primul moment în dilemă, căci nu știu ce să vadă mai întîi: Ngoro-Ngoro, craterul, unic în felul lui, al unui vulcan de mult stîns, cu un diametru de 19 311 metri și adînc de numai 609 metri (fundul — o cîmpie netedă și foarte fertilă, cu un lac în preajmă, este populat de elefanți, zebre, bivoli, girafe, antilope *gnu* și chiar de rinoceri, care nu pot ieși dar nici n-ar vrea, cred, să părăsească acest loc mînos), sau Kilimanjaro,

un primus, două-trei lămpi și multe alte obiecte de strictă necesitate. Înainte de plecare, turiștii străini, care urcă prima oară frumosul dar neospitalierul munte, primesc sfaturi de la proprietara hotelului Marangu, pînă nu de mult singurul hotel care organiza ascensiuni turistice pe Kilimanjaro. D-na Marangu recomandă o cit mai mare economie de mișcare, accelerarea respirației în caz de vertije puternice și, în momentele cele mai grele, cînd regreți că ai pornit la

evident, restaurante, cu palmieri maiestruși presărați printre ele.

Un port al păcii ar putea fi numită, de altfel, toată țara. Cuvinte de ordine ca: „Uhuru na umoja” — „Libertate și unitate”, „Uhuru na kazi” — „Libertate și muncă” mărturisesc eforturile făcute în cei cinci ani de la proclamarea republicii pentru întărirea independenței și unității, lucru absolut firesc dacă ne gîndim că în această țară trăiesc aproape 130 de triburi și naționalități.

V. Andreev

FILIPINE

Pe urmele lui
Magellan...

Cele trei secole de dominație spaniolă n-au rămas, evident, fără urmări în Filipine. Spaniolii au lăsat o grea moștenire populației din cele peste 7 000 de insule din vestul Pacificului (cele mai importante sînt: Luzon, Mindanao, Palawan, Samar, Negros și Mindoro), pe care mai întîi au trecut-o prin foc și sabie. Fenomen paradoxal pentru o țară asiatică, în acest răstimp poporul filipinez a fost aproape în întregime convertit la catolicism. Numai o infimă parte din populația insulelor sudice este musulmană. De aceea, procesiunile specifice religiei catolice, alcătuite din fete investmîtate în alb, femei cu voaluri negre pe cap, bărbați și chiar copii sînt acum priveliști frecvente în zilele de sărbători religioase.

Despre istoria Filipinelor de dinainte de secolul al XVI-lea se cunosc foarte puține lucruri. Se afirmă că în secolul al VIII-lea teritoriul Filipinelor s-a aflat sub dominația politică a statului indonezian Srividjaja, iar în secolele XIV-XVI regiunea sudică a arhipelagului a fost dependentă de statul indonezian Madjapahit. În 1521, a debarcat în Filipine o expediție alcătuită din trei nave spaniole, condusă de Magellan, care a încheiat o alianță cu conducătorul insulei Cebu. În timpul unui atac împotriva insulei Matan, spaniolii au fost, însă, învinși de indigeni, iar celebrul navigator spaniol și-a găsit moartea, ucis de șeful unui trib local, Lapulapu, socotit de filipinezi un erou al luptei pentru independență. Mai tîrziu, între 1565 și 1571, spaniolii au cucerit o mare parte din teritoriul filipinez, cu excepția arhipelagului Sulu și a părții de vest a insulei Mindanao, pe care le-au ocupat abia la mijlocul secolului al XIX-lea.

Magellan a înălțat prima cruce catolică într-un loc pe care a fost construit ulterior orașul Cebu. Crucea se păstrează și acum într-o capelă cu grații. Legenda spune că, cu timpul, crucea a mai crescut; dacă atunci cînd a fost ridicată ajungea numai pînă la umărul lui Magellan, acum abia încape în capela cu un etaj. În fața grațiilor se string sumedenie de credincioși, care aprind luminări și se roagă lingă ușa caplei.

Populația Filipinelor este alcătuită în cea mai mare parte din malaiezi și mețiși. Dar în țară există circa treizeci și șapte de minorități naționale puțin cunoscute și aproape date uitării. Printre ele se numără și tribul tagabili, care locuiește în munții Kotobato meridionali, într-o regiune pitorească, dar aproape inaccesibilă, a insulei Cebu. Ținutul populat de tagabili este de o rară frumusețe, totuși tribul trăiește în condiții extrem de grele, așa încît atît oamenilor cît și străvechea lor cultură, foarte originală de altfel, sînt amenințați cu dispariția.

Tagabililor, care se tem cumplit de duhurile rele ce se ascund după părerea lor în spatele fiecărui copac și piatră, le plac podoabele și sînt destul de „pretențioși” în alegerea lor și a îmbrăcămînții în genere. Femeile, bunăoară, își piliesc dinții înnegriți din cauza consumului de betel și își vopsesc mereu buzele cu pomadă roșie. Bărbații poartă pantaloni pînă la genunchi din abac, un material țesut cu model. Veșmintele pestrițe ascund, însă, niște trupuri măcinate de foame și de boli: circa 90 la sută din membrii tribului suferă de malarie și cam 80 la sută de tuberculoză. Se înțelege că în aceste condiții se impun măsuri urgente de îmbunătățire a traiului acestei populații, atît de puțin numeroase și care se împuținează pe zi ce trece.

K. Iordanski

O coridă originală

FRANȚA

Cartierul Latin

Dacă faceți 200 sau 300 de pași de la catedrala Notre-Dame, treceți Sena și mergeți de-a lungul cheiului Grands Augustins, plin de tarabe ale anticarilor, ieșiți într-o piață unde susură o fîntină arteziană împodobită cu figuri înaripate, dar acoperite de rugină. De acolo începe bulevardul Saint-Michel, cea mai pariziană stradă a Parisului.

În fața unei cafele negre tari, acolo se dezbate, în discuții pasionate, cele mai arzătoare probleme ale omenirii. Viitori Pasteur și Buffon, Cuvier și Broglie, viitori Gay-Lussac și Curie străbat în lung și-n lat trotuarele străzii Școlilor, ale străzilor Cujas, Huchette și Harpe, străjuite de o parte și de alta de sumedenie de bistrouri și restaurante. Aici e inima Cartierului Latin, capitala veselului neam studențesc.

În secolul al XIII-lea, Robert de Sorbon a înființat, pe malurile Senei, o școală de teologie, care urma să primească persoane docte din toată Europa, după ce trecuseră prin diverse universități. Lucru cu atît mai ușor de realizat, cu cît în toate țările oamenii învățați vorbeau latina iar în epoca aceea de ignoranță nu se inventaseră încă pașapoartele și vizele.

În amintirea lui Robert de Sorbon, Universitatea din Paris, cu cele patru facultăți tradiționale (litere, drept, științe naturale și medicină) a căpătat numele de Sorbona. Acum, însă, sub numele de Sorbona nu se înțelege toată universitatea, ci numai cel mai vechi din numeroasele ei edificii. Construită din ordinul lui Richelieu, Sorbona are forma unui dreptunghi care începe la Cluny și se sfîrșește în strada Soufflot, pe care se înalță Panthéonul. Cea mai veche clădire adăpostește facultatea de filologie. Vis-à-vis, pe strada Saint-Jacques, se află facultatea de economie și drept; ceva mai departe, aproape de cheiri, facultatea de științe naturale și, în sfîrșit, ca să ajungi pe strada Saints-Pères, la zidurile cenușii ale facultății de medicină, trebuie să traversezi „Boul Mich”.

Cartierul Latin nu înseamnă, însă, numai Universitatea cu cei circa 80 000 de studenți ai ei. El înglobează și Institutul de științe politice, Școala de limbi orientale, Școala normală superioară, Școala de bele-arte. Tot în Cartierul Latin mai există apoi liceele Henri IV, Louis-le-Grand, Saint-Louis, ai căror elevi așteaptă cu nerăbdare ziua cînd vor putea urca, la rîndul lor, treptele tocite ale unei facultăți.

Ca majoritatea clădirilor de importanță istorică din capitala Franței, și Sorbona a făcut recent o cură de întinerire. După ce au fost curățate cu nisip, zidurile afumate au căpătat o delicată nuanță de galben-roz. În felul acesta, iscusința măștrilor zidari din Evul mediu se oferă împospătată privirilor. Sorbona este frumoasă mai ales în dimineața senine de octombrie cînd, după ce străbat ceața violetă, razele soarelui se zbangueie jucăuș pe frunzele aurii ale platanilor din scuarul în care un Montaigne surizător privește cu indulgență coafurile savant ciufulite ale fetelor și băieților care iau cu asalt citadela științei.

Dar îndată ce soarele coboară spre apus, porțile Sorbonei se deschid și tinerii se revarsă pe străzile Saint-Jacques și Soufflot, pînă la întretărirea străzii Vaugirard cu grilașul Luxembourgului, locul preferat de recreare al studenților. După ce-și refac forțele cu clătite cu dulceață sau cu rom ori cu pesmeți calzi, viitoarele somități se instalează pe scaunele reci de fier din parc. În jurul unei mari fîntini arteziene se hirjonesc copii. Pietrișul de pe alei dispăre sub frunzele moarte. Printre crengile copacilor lucește blind marmura unor mari poeți: Anne de Provence, George Sand, Leconte de Lisle, Paul Verlaine, care a fost cîndva un fidel vizitator al cafenelelor din Cartier...

Iuri Rubinski

Două sute de cai (putere) și doi lei, în savană

splendidul masiv muntos din nord-vestul țării, cel mai înalt din Africa — imortalizat de Hemingway în ale lui „Zăpezi de pe Kilimanjaro” — format și el din conurile vulcanilor Kibo de 5 895 metri, al cărui crater are un diametru de peste 2 000 metri, Mawenzi de 5 355 metri (amîndouă acoperite de ghețuri veșnice, adevărate aisberguri) și Shira de 4 006 metri.

În Tanzania se vorbește mult și cu venerație despre Kilimanjaro. Muntele e prezent pretutindeni: în pliante turistice și ilustrate, pe etichetele sticlelor de bere și pe mărci poștale, pe copertile volumelor de reportaje despre Africa răsăriteană, în basmele povestite copiilor etc., etc. La poalele muntelui, într-o regiune cu climă foarte plăcută, cu plantații de cafea, peisaje pitorești și multe rezervații, se află, la o distanță de circa optzeci de kilometri unul de altul, două orașele foarte frumoase. E vorba de Moshy, capitala tribului ceag, socotit unul din cele mai dezvoltate și mai moderne orașe din Africa răsăriteană și Arusha.

O excursie pe Kilimanjaro dă multă bătaie de cap organizatorilor. Ea presupune în primul rînd un însoțitor (dacă bineînțeles grupul este mic) și cîțiva hamali. Doi turiști, bunăoară, plus însoțitorul, evident, au nevoie de eel puțin șase hamali, pentru că aceștia trebuie să care — în afară de haine groase și alimente — saci de dormit,

un asemenea drum, să-ți amintești că urci celebrul Kilimanjaro, lucru care-ți va da forțe noi.

Primul popas se face la o altitudine de circa 2 700 de metri, la așa numita Mandara-but, coliba lui Mandara, un fost conducător al tribului ceag, al cărui bunic ar fi întemeiat, se spune, un stat miniatural, care purta numele actualei capitale a tribului — Moshi (înainte de dobîndirea independenței acest adăpost, construit de germani, se numea Bismarck). După micul dejun compus, în genere, dintr-o ceașcă de lapte cu ceai, omletă cu șuncă, cafea, unt, gem, piine prăjită etc. grupul pornește din nou la drum, căci pînă la al doilea popas, la cabana Horombo mai e o bună bucată de drum. Horombo are o poziție splendidă. În fața ei se înalță Mawenzi, un vulcan mult mai vechi decît Kibo, deși nu seamănă cu un vulcan, iar în stînga chiar misteriosul Kibo, învăluit în ceață și într-o aură de legendă.

Cel mai înalt pisc al muntelui Kilimanjaro, și în același timp din Africa, este Uhuru-Point, Piscul Libertății. În decembrie 1961, în ziua proclamării independenței Tanzaniei, pe acest vîrf trebuia aprinsă o făclie simbolică și arborat drapelul republicii. Cum, însă, viscoala, grupul de alpiști trimis în acest scop n-a putut atinge piscul, așa încît făclia și drapelul au fost fixate pe virful Ghilman — care e în genere punctul terminus al ascensiunilor pe Kilimanjaro — și abia după un an au fost trecute pe Piscul Libertății.

În afară de Ngoro-Ngoro și Kilimanjaro, Tanzania mai are totuși și multe alte locuri celebre și demne de văzut: o parte din lacul Victoria, care o desparte de Uganda și Kenya, lacul Tanganica (care-și trage numele, ca și orașul de pe țărmul Oceanului Indian și țara, pînă de curînd numită Tanganica, de la cuvîntul „Tanga”, ceea ce înseamnă „pînză de corabie”), Dar-es-Salaam-ul, capitala țării și splendid port la ocean, supranumit și Portul păcii (așa se traduce cuvîntul de origină arabă Dar-es-Salaam).

Dar-es-Salaam își merită, pe bună dreptate, numele, căci e puțin probabil să mai existe pe țărmul Oceanului Indian, care scaldă cu apele-i calde aproape toată coasta Africii răsăritene, un loc mai liniștit și mai ospitalier. Avînd parcă încredere în bunăvoința oceanului, capitala Tanzaniei a coborît mult spre apă, desfășurînd pe cheiul lung de cîțiva kilometri prăvălii, edificiul masiv al unei bănci, poșta centrală, o biserică protestantă, un iaht-club și,

Vasul trandafiriu

Mă jucam cu mingea în sufragerie și deodată — poc — s-a spart vasul cel trandafiriu. Mama a venit fuga, iar eu m-am pornit pe plîns.

— Știi doar, mi-a spus mama, că nu-i voie să te joci cu mingea în casă. Ia uite ce-ai făcut, ai spart vasul trandafiriu. Vasul preferat al tatii. Să-ți mărturisești isprava cînd are să vină acasă. Ai să primești o pedeapsă ca să te-nveți minte.

Cînd tata s-a întors de la serviciu, s-a așezat în fotoliu, a desfăcut ziarul și s-a cufundat în lectură. Mama m-a chemat în bucătărie.

— Ei, ia spune, i-ai povestit tatii ce boroboacă ai făcut ?

— N-am chef să-i spun, fiindcă... fiindcă..., am încercat să-i explic, dar m-qu podidit lacrimile.

— Of, știi că nu-mi place cînd scin-cești, făcu mama. În viață trebuie să fii îndrăzneț. Ești băiat mare. Du-te imediat și povestește-i tatii totul !

Ori de cite ori mi se spune că sint băiat mare trebuie să mă aștept la neplăceri. E adevărat că sint mare, dar vîzînd că mama nu-i pusă pe glume m-am îndreptat spre sufragerie.

„se răsti mama. Ți interzic să vorbești despre mama mea !

— Bine, dar nu eu am început... încercă tata să obiecteze, dar în clipa aceea se auzi soneria de la ușa de intrare. Era vecinul nostru.

— Am venit să te întreb dacă ești dispus să facem o partidă de dame.

— Ai venit cum nu se putea mai bine, interveni mama. Vreau să aud și părerea dumitale : un tată adevărat trebuie sau nu să se ocupe de educația copilului lui ?

— Ce știe el despre asta ? Doar n-are copii, spuse tata.

— Admiră-l te rog ! Pur și simplu își bate joc de mine ! strigă mama. Face spirite în loc să se ocupe de educația copilului. Ce zici de asta ?

— După cite văd, nu-i rost de jucat dame, observă drept răspuns vecinul. Am plecat.

— O, voi bărbații sinteți toți la fel. Vă apărați pînă la ultima suflare. Bine, du-te acasă. Oricum e mai bine decît să ascuți la ușa discuțiile vecinilor.

— Lasă, jucăm noi altădată, spuse vecinul. Rămîneți cu bine. La revedere. Nu-mi place cînd tata și mama se

— Tată... am început.
— M-m-m, făcu tata fără să-și ridice ochii de pe ziar.

— Amspartvasultrandafiriuinsufragerie, am debital dintr-o răsufolare, simțînd că mi se pune un nod în git.

— M-m-m ? făcu tata din nou. Foarte bine, pușor, du-te și te joacă.

În culmea fericirii, m-am întors în bucătărie.

— Ai stat de vorbă cu tata ? se interesă mama.

— Da, mamă.

— Și ce ți-a spus ?

— Mi-a spus : „Foarte bine pușor, du-te și te joacă”.

Nu știu de ce mamei nu i-a plăcut răspunsul.

— Vasăzică așa, rosti ea și porni spre sufragerie. Așa înțelegeți tu să te ocupi de educația copilului ? întrebă mama furioasă.

Tata ridică deasupra ziarului o privire mirată.

— Nu-nțeleg !

— Te poțlesc să nu faci pe nîznaiul. Cred și eu că-i mai plăcut să citești ziarul în tihnă și să lași totul în seama mea.

— Într-adevăr, mi-ar plăcea să-mi citești ziarul în tihnă, răspunse tata, dar se pare că asta-i un lucru imposibil la noi în casă !

— Dar nu-ți îndeplinești obligațiile, observă mama, nu te îngrijești de familie !

— O ții una și bună ! izbucni tata. Muncesc cît șapte, trebuie să suport capriciile șefului...

— Ți-am mai spus să nu vorbești despre lucruri de astea în prezența copilului, îl opri mama.

— Uf, în casa asta poți să-ți pierzi mințile ! strigă tata. Ar fi cazul să se termine o dată cu toate astea ! Da, da, e cazul !

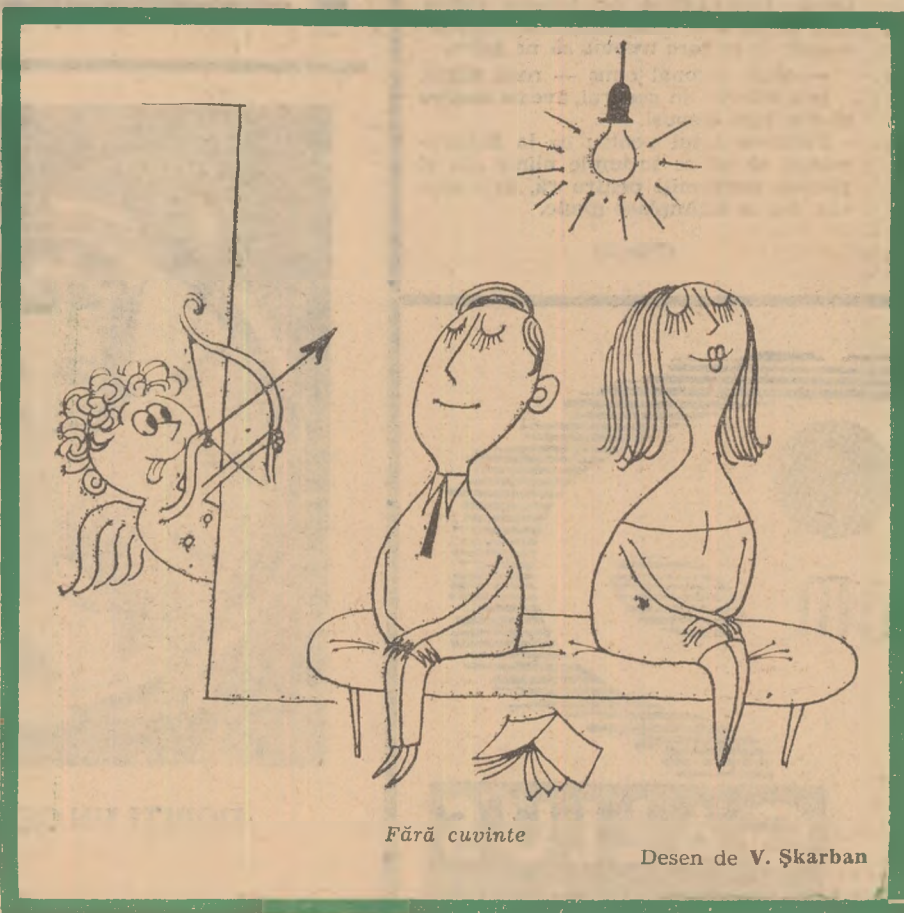
— Mama m-a prevenit, spuse mama, acum îmi pare rău că n-am ascultat-o.

— Ah, iar începi cu maică-ta ! De altfel mă și miră că n-a intervenit încă în discuție.

— Te rog, pe mama s-o lași în pace !

ceartă și mă bucur întotdeauna cînd încep să se împace. Așa se întîmplă și acum. Mama începu să plîngă, iar tata încercă s-o liniștească, cu un aer vinovat : „Hai, ajunge, liniștește-te...” Pe urmă o sărută și spuse că el e o brută, iar mama mărturisi că fusese nedreaptă cu el. Tata spuse atunci că numai el era vinovatul. Apoi izbucniră în ris amîndoi, se sărutară, mă sărutară pe mine, izbucniră din nou în ris, spunîndu-mi că totul fusese doar o glumă.

Pe urmă mama anunță că se duce să prăjească niște cartofi.

Fără cuvinte

Desen de V. Șkarban

La masă am fost toți foarte veseli și am ris mult. Deodată tata își aminti :

— Știi, draga mea, mi se pare că nu ne-am purtat frumos cu vecinul nostru. Mă duc să-l chem la o ceașcă de cafea, pe urmă o să facem o partidă de dame.

Vecinul intră și întrebă prudent :

— N-o să vă mai certați ?

Tata și mama riseră, îl luară de braț și-l conduseră în sufragerie. Tata desfăcu tabla și o așeză pe o mîsușă. Mama aduse cafelele, iar mie imi dădu o bomboană.

Pe urmă tata își ridică ochii și întrebă mirat :

— Asta-i bună, unde a dispărut vasul trandafiriu ?

— Dacă nu mă înșel, automobilul meu era undeva pe aici.

La alegere

Autorul nu pretinde că ar exista undeva o agenție matrimonială atît de dezinteresată și că întîmplarea ce urmează ar fi reală. Nimic nu-l împiedică, însă, să-și inchipuie una ca asta.

Ostenit de o singurătate semicentenară, am luat hotărîrea fermă să mă însor. Cu atît mai mult cu cît de la o vreme au început să mă tenteze anunțurile agenției „Cupidon” : „Un mare număr de persoane au încheiat căsătorii fericite prin intermediul agenției „Cupidon”. Nu zăboviți ! Veți găsi la noi un sortiment bogat și după gustul dumneavoastră!!!”

Sediul agenției se află chiar în centrul orașului. La intrare mă întîmpină un adorabil paj în livrea albastră cu nasturi lucioși în formă de inimioară. O tinăra elegantă mă invită, cu un zîmbet fermecător, să achit taxa curențită.

— Iar acum, ciripi ea, vă rog să treceți în încăperea alăturată ! Acolo veți lua cunoștință de anunțurile noastre afișate pe uși. Procedați în consecință !

De acum înainte vă hotărîți singur soarta !

I-am mulțumit și am intrat în încăperea indicată. Pe peretele din față am văzut două uși. Pe una dintre ele scria : „Soție pentru toată viața !”, pe cealaltă : „Soț pînă la mormînt !”

Am deschis, firește, ușa care imi făgăduia o „soție pentru toată viața”. Am intrat și din nou am dat peste două uși. Pe cea din dreapta atîrna o tăbliță cu inscripția : „Blonde”, pe stînga, „Brune”...

Nu știu cum se face, dar am avut întotdeauna o slăbiciune pentru blonde. De aceea am deschis ușa din dreapta și iată-mă din nou în fața a două uși ! Pe cea din stînga am citit : „Ținere fete încîntătoare”, iar pe dreapta : „Femei și văduve mature, cu experiență...” Ați ghicit, probabil, că m-a atras ușa din stînga. Așa se face că m-am pomenit din nou față în față cu două uși, dar cu o dilemă diferită : „Svelte, cu linii clasice”, sau „Durdulii, cu mici defecte fizice” ?

N-am stat pe gînduri : mare lucru sveltețea, nu-i așa ?

Dar și a cincea încăpere am găsit-o la fel de pustie. Doar două uși și două inscripții : „Cu multe rude” și „Absolut singure”.

Mi-ar fi plăcut ca toată atenția și grija viitoarei mele soții să se reverse numai și numai asupra mea. Am pășit ferm spre camera celor „absolut singure”.

Și această încăpere era goală. Mă simțeam ca un cartof într-o mașină de sortat. În fața ochilor imi apărură, pentru a șasea oară, două uși... De data aceasta inscripțiile se refereau la însușirile gospodărești ale viitoarei soții. Una dintre ele glăsuia : „Cirpoeste cio-rapi cu plăcere, își coase rochiile singur, gătește, excelent”. Cealaltă avertiza : „Îi place să joace cărți, pretinde femeie de serviciu...”

M-a tentat, firește, prima. Am apăsat pe clanta ușii respective și nu m-am mai mirat găsind o încăpere goală și cu alte două uși. Ba chiar a început să-mi placă această minuțioasă clasificare a candidaților !... Inscripțiile schițau acum nivelul intelectual și însușirile afective ale miresei : „Naivă, sentimentală, senzuală...” și „Genială, plutește în înalte sfere spirituale...” Socotînd că genialitatea și marile calități spirituale sint suficiente pentru două persoane, am pășit pragul celei de a noua încăperi. În dreapta atîrna tăbliță : „Își va adora soțul”, în stînga : „Vrea să fie adorată de soț...”

O tinăra încîntătoare care să mă adore ? Înainte, spre această ușă !

În a zecea încăpere am văzut din nou două uși. Tăblițele lor imi propuneau să rezolv o problemă de cea mai mare importanță : „Cu un venit mare și un apartament aranjat”, sau „Cu mijloace modeste și cameră în curs de aranjare” ?

Bănuiesc că ați ghicit ce ușă am deschis, de vreme ce mi se oferea posibilitatea să aleg între aceste două eventualități.

Am deschis, așadar, ușa, am trecut pragul și... m-am pomenit în stradă !

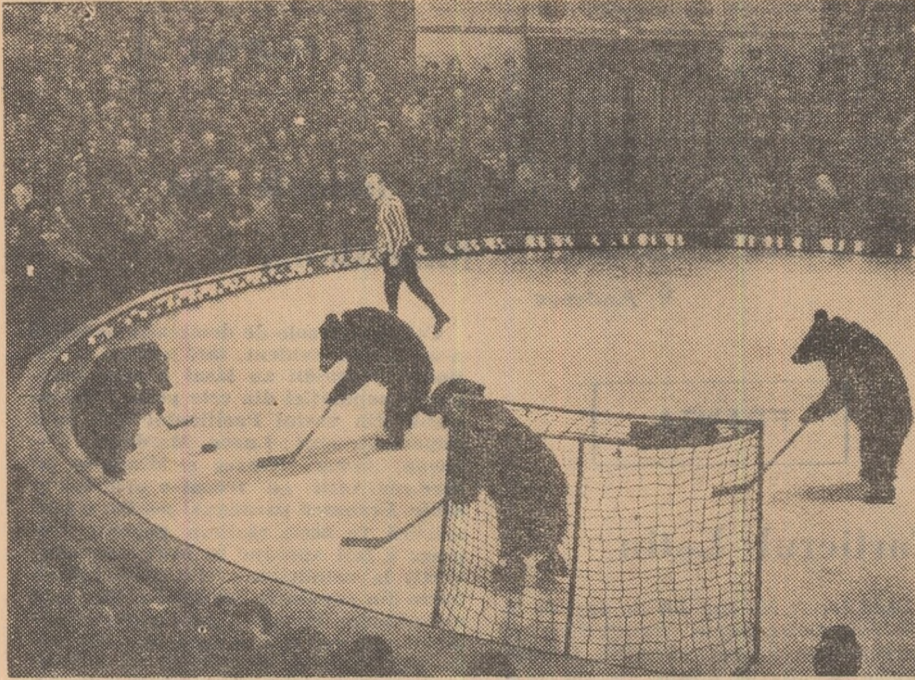
La ieșire, un adorabil paj în livrea albastră, cu nasturi lucioși în formă de inimioară, imi înmînă un plic roz. În plic se afla o oglinjoară și un bilet :

„Înainte de a vă formula pretențiile față de viitoarea dumneavoastră soție vă recomandăm să vă examinați propriile însușiri psihice și fizice, drept pentru care anexăm alăturat o oglindă.

Cu salutări

Cupidon

(După „Nedelea”)

După cum se vede, sezonul de hochei pe gheață e în toi... (La Circul din Moscova).

UN DISCIPOL AL... DIAVOLULUI

Omul și vrăjitorul Cagliostro

Natura a fost darnică cu el. L-a înzestrat cu o inteligență vie, o voință și o putere hipnotică puțin obișnuite. Cunoștea câteva limbi, se pricepea la medicină și psihologie, dar mai ales dovedea o temeinică cunoaștere a științelor naturii. Și cine știe dacă nu societatea europeană a timpului a fost vinovată de pasiunea sicilianului Giuseppe Balsamo pentru titlul de conte de Cagliostro, posesor al pietrei filozofale și elixirului vieții?

Se spune că întâlnind o dată un tânăr corsican, contele de Cagliostro i-ar fi prezis că va deveni stăpîn peste mai multe țări.

— Perfect, a zîmbit tânărul, pe nume Napoleon Bonaparte, veți fi atunci primul meu ministru.

— O, nu, i-ar fi răspuns Cagliostro, dușmanii nu mă vor lăsa să trăiesc atît.

Și, într-adevăr, n-a trăit mult, deși îi plăcea să-și atribuie vârste matusalemice. Obișnuia să se recomande ca discipol al lui Saint-Germain, o perso-

nalitate nu mai puțin enigmatică a secolului al XVIII-lea. Același Saint-Germain care i-ar fi destăinuit contesei din „Dama de pică” cele trei cărți cîștigătoare. Ca și dascălul său, contele de Cagliostro a călătorit, sub diferite pseudonime prin toate țările Europei, lăsînd pretutindeni urme vizibile care l-au introdus, în cele din urmă, în istorie. Despre popasul lui de cinci ani la Petersburg scriitorul A. N. Tolstoi scria: „La noi, la Petersburg, cunoscutul conte Phoenix sau cum i se mai spune, Cagliostro, a făcut vilvă. Prințesei Volkonskaia i-a tămăduit o perle bolnavă; generalului Bibikov i-a mărît un rubin cu unsprezece carate și a făcut să dispară bula de aer din el; lui Kostici, cartoforul, i-a arătat, într-o cupă cu puncte, o celebră combinație de cărți care l-a făcut să cîștige chiar a doua zi peste o sută de mii; doamnei de onoare Golovina i-a alungat umbra sofului dintr-un medalion, i-a vorbit și a luat-o de mină, după care biata bătrînă a luat-o razna de-a binelea...”

La faima contelui de Cagliostro a contribuit și frumoasa lui soție, Lorenza, care povestea, la baluri și serate, că tovarășul ei de viață număra aproape

4000 de ani și că e în posesia unui leac miraculos împotriva bătrîneții.

Dintre mărturiile scrise despre „arta transcendentală, cabala cu diavolul și îndrăzneala” lui Cagliostro au ajuns pînă la noi „Studiile despre vrăjitorie”, editate pe la mijlocul secolului trecut în Rusia. Copilul unui demnitar de la curtea Ekaterinei a II-a, se povestește în volumul amintit, era pe moarte. Medicii se declarară neputincioși și părinții au fost sfătuiți să-l invite pe Cagliostro. Contele se obligă să salveze viața copilului — în vîrstă de zece luni — cu condiția să-i fie încredințat în întregime pînă la deplina lui însănătoșire, fără dreptul de a fi văzut în tot acest răstimp. Copilul fu transportat la locuința lui Cagliostro și, după mai bine de o lună, înapoiat părinților viu și nevătămat. Fericit, tatăl îi oferî lui Cagliostro o sumă de bani colosală, dar contele refuză orice gratificație. De altminteri, dezinteresul și umanismul lui Cagliostro au fost remarcate chiar și de cei ce nu-l priveau cu ochi buni. Cagliostro-medicul nu admitea să fie plătit ba, mai mult, dădea gratuit medicamente săracilor. Dar și acesta era un mister, unul din numeroasele mistere în care contele îi plăcea să se învâluie.

La un moment dat se răspîndi, însă zvonul că miraculoasa vindecare a copilului n-avea nimic miraculos: copilul fusese înlocuit cu un altul. Deasupra capului lui Cagliostro se adunară nori grei. Ekaterina a II-a, pornită de la o vreme împotriva a tot ce era legat de asociațiile secrete și văzînd în relațiile lui Cagliostro cu diferiți suverani europeni o posibilitate de complot politic, îl invită să părăsească orașul. Cagliostro nu-și dezminți faima: poliția aduse la cunoștința țarinei că trecerea contelui fusese semnalată la toate barierele orașului în același timp.

Contele de Cagliostro și-a sfîrșit zilele în fortăreața San-Angelo din Roma cu aproape zece ani înainte de a se împlini și partea a doua a „prorocirii” lui, încoronarea lui Napoleon Bonaparte.

(După „Nedelea”)

CUM STAȚI CU GREUTATEA?

Psihologia grașilor

La ingerarea alimentelor contribuie un amestec complex de factori fiziologici, psihologici, culturali și estetici. Afirmatia aparține unor participanți la o recentă conferință asupra problemelor de metabolism ținută la New York. Oamenii mîncîncă nu numai pentru a-și potoli foamea, ci și pentru că „ritualul”

mîncatului le face plăcere, pentru că simt nevoia să savureze gustul cutărui sau cutărui aliment.

La conferință a fost relatată, de pildă, următoarea experiență: cu ajutorul unui aparat de control, oameni cu o greutate normală și cîțiva obezi au fost hrăniți un timp cu un lichid nutritiv și plăcut la gust. Hrana nu era limitată cantitativ, fiecare consuma după necesitate. În urma acestei „cure” înșii cu o greutate normală s-au îngrășat, iar obezii au slăbit. S-ar părea, deci, că marilor mîncăcioși, obezilor, nu le-a priit ambianța în care a avut loc experiența.

Obezitatea influențează nefavorabil asupra psihologiei individului. Sint concludente, în această privință, rezultatele unei anchete întreprinse într-o tabără pentru tineret din S.U.A. Au fost chestionate fete cu o greutate normală și obeze. Din răspunsurile primelor a rezultat că ele nu erau speriate de perspectiva unei vieți independente. Obezele, în schimb, și-au mărturisit pasivitatea, declarînd că le e teamă să înceapă o viață de sine stătătoare și că se simt bine sub oblăduirea părinților. De asemenea, anchetatorii au remarcat deosebiri sensibile în răspunsurile date de tinerele grase și cele normale la întrebările legate de alimentație.

Testele efectuate în cadrul anchetei au arătat că obezele sint excesiv de sensibile, distrase, adesea dezgustate de propria lor înfățișare, ceea ce le creează un sentiment de inferioritate față de colegele lor.

E interesantă și remarcă unor cercetători că, spre deosebire de persoanele care s-au îngrășat în anii de maturitate, cele obeze din copilărie acordă prea multă atenție greutății lor și a altora. Ele au tendința să-și aprecieze semenii după numărul lor de kilograme, să-i disprețuiască pe cei grași și să se entuziasmeze în fața celor slabi, socotînd că propriul lor exces de greutate e pricina tuturor dezamăgirilor și eșecurilor din viață.

(Din „Za rubejom”)

MICA ENCICLOPEDIA

Mănușile

Legenda spune că, într-o zi, în timp ce se juca pe țărmul mării cu o scoică, zeița Venus s-a tăiat la un deget. Tovarășele ei de joacă au înfășurat în jurul degetului rănit o panglică subțire din pinză de in. Dar pansamentul contrasta ciudat cu pielea celorlalte degete și atunci zeițele au învelit în panglici toate degetele și mina pînă la încheietură.

Între această legendă și primele mărturii despre existența mănușilor au trecut apoi multe secole. Mănușile au fost „inventate” de către locuitorii Veneției abia în secolul XIII. Confectionate din dantelă, mănușile venețiene și-au impus eleganța în multe țări ale lumii. Dar nu numai eleganța. O dată cu ele, venețienii au inventat și niște mici fiole cu otrăvă care, spărgîndu-se în timpul stringerii de mină, pricinuiau moartea. Era un mijloc „elegant” de a se descotorosi de dușmani. Antidotul n-a întîrziat, însă, să apară sub forma obiceului de a scoate mănușa înainte de a întînde mîna cuiva.

Cu anii, meșterii au început să confectioneze mănuși din mătase, din pinză extrem de fină de in sau piele, în diferite culori. Cele mai elegante au fost considerate cele albe cu nasturi aurii. În secolele XVI—XVII secretul fabricării mănușilor a pătruns în Franța și Germania. De atunci datează și primele știri despre mănușile îmblănte cu un singur deget, purtate de popoarele slave răsăritene.

Începînd cu secolul XVI, epoca de glorie a mănușilor, ele au fost considerate un accesoriu vestimentar obligatoriu pentru cei înstăriți, fiind purtate la vînașorie și la război, la plimbare și chiar la masă și considerate un simbol al demnității și puterii.

Cel mai rezonabil ne pare, firește, actualul lor sens: de obiect util și elegant.

(Din „Ogoniok”)

MUZEELE LUMII

Petru cel Mare în mărime naturală

O întreagă secțiune a fabulosului „Ermitaj” din Leningrad este închinată celui care a făurit statul rus modern și a asigurat, pentru prima oară, patriei sale un loc de frunte în concertul european. Mai e nevoie să spunem că e vorba de Petru cel Mare?

Unul din obiectele cele mai originale ale galeriei dedicate împăratului este, fără îndoială, originala statuie datorată maestrului italian Carlo Rastrelli. Artistul și-a durat opera în mărime naturală, ajutîndu-se de diverse materiale: capul, mîinile și picioarele sînt din ceară, restul trupului e sculptat în lemn și respectă scrupulos datele fizice ale țarului, ochii sînt de aur smălțuit, iar părul e chiar părul lui Petru I. Sub protecția unei vitrine de sticlă, împăratul e înfățișat într-o atitudine de profundă meditație, șezînd pe un scaun; el poartă o uniformă albastră de paradă, cu brandenburguri argintii, strînsă pe trup cu o curea de care atîrnă chiar sabia pe care a purtat-o Petru I.

Rastrelli a durat statuia numai de cîțiva ani după moartea țarului, dar a început să lucreze la dînsa (după cum o mărturisesc unele schițe păstrate) ceva mai înainte.

Și încă un amănunt: cînd hitleriștii s-au apropiat de Leningrad, în timpul celui de-al doilea război mondial, specialiștii de la „Ermitaj” au demontat cu multă grijă delicata statuie a lui Petru I și au transportat-o la cîteva mii de kilometri depărtate. La sfîrșitul războiului, ea a fost adusă înapoi și reconstituită cu o deosebită atenție.

FĂRĂ ALB ȘI NEGRU

Culori și profesii

O conferință internațională, ținută recent la Dresda, s-a ocupat în mod special de culorile hainelor de protecție. Cu acest prilej s-a ajuns la concluzia că unsprezece culori răspund cerințelor actuale. Printre acestea se numără nuanțele deschise și închise ale peruzelei, gîlbuiul, albastrul deschis și albastrul intens, rozul, cafeniul deschis etc.

Iată cîteva din recomandările conferinței: personalul medical și vînzătorii din magazinele alimentare ar trebui să poarte haine de culoarea peruzelei; rozul e recomandabil lucrătorilor din creșe și grădinițe de copii, frizerilor și funcționarilor. Pentru salariații laboratoarelor medicale, ai birourilor de proiectare și întreprinderilor tehnice e indicat albastrul pal, iar pentru constructorii de mașini și laminori nuanțele închise de peruzea.

V. Vlasenko

„Herr Doktor“ cade în capcană

(Urmare din pag. 4-a)

ordinul să împiedice cu orice preț intrarea navei în componența flotei militare ruse, pentru că altfel nu s-ar fi ales nimic din planul strategic al marelui stat-major german.

Și Pavel Alexandrovici Wehrman a trecut la pregătirea unui act diversionist.

Înși dispuși să lucreze pentru el a găsit. Trebuia numai să li se plătească bine. O, Wehrman știa bine că erau niște oameni de nimic, niște ticăloși, adevărate lepădături. Dar Germania era mai presus de orice. Așa încît și-a învins dezgustul.

În schimbul a 80 000 de ruble de aur, depuse pe numele lor la o bancă din Berna, ei s-au obligat să ascundă în depozitul de muniții al navei bombe incendiare cu acțiune întârziată. Și puteau s-o facă, pentru că lucrau la șantier. Acțiunea a fost bine calculată. La 7 octombrie 1916, nava a explodat și s-a scufundat în rada portului Sevastopol.

— Pînă în clipa asta — rosti cu emfază Wehrman — numai foarte puțini oameni au cunoscut secretul scufundării „Împărătesei Maria“. Și toți germani. Sînteți primul rus care aflați despre asta. În afară de inginerul Zhibnev care, cred, că se află și el acum aici... Da, da, a fost unul din cei care au distrus nava... Dar n-a avut noroc. Revoluția dumneavoastră l-a împiedicat pe el și pe un prieten de-al lui să intre în posesia celor 80 000 de ruble...

Ca lucrător al serviciului de contrainformații mă mai interesa un amănunt care rămăsese încă nelămurit. Așa încît, la următoarea convorbire cu „elvețianul“ l-am întrebat:

— Pavel Alexandrovici, n-ai fost deloc răsplătit pentru serviciile aduse? Mă refer la ordine, medalii?

Wehrman mă privi circumspect. Nu cumva întrebarea mea voia să însemne: — Ce fel de grangur ai fost dacă guvernul tău nu te-a decorat cu nimic? — Am fost distins cu Crucea de fier clasa I-a. Dar... împrejurările au fost de așa natură încît n-am primit-o.

I-am întins copia de pe scrisoarea trimisă de ambasada germană.

— Dumitale ți-a fost deci adresată. Wehrman parcursese grăbit textul și se strimba de parcă l-ar fi durut o măsea.

— Dumnezeu! Ați dat totuși de ea. — Imaginează-ți. — Idioții!

— La cine te referi? — La funcționarii din ministerul nostru de externe. Din nou punctualitatea și conștiinciozitatea noastră! Noroc că n-am locuit niciodată pe Bolșaiia Morskaja. Casa aceea mistuită de incendiu era numai „cutia mea poștală“, prin care țineam uneori legătura cu Berlinul. Conștiincioșii imbecili de la Weimar au găsit în dosarul meu „adresa“ și mi-au trimis scrisoarea prin intermediul ambasadei! Am aflat de ea abia recent și absolut întîmplător: de la predecesorul lui Grün.

O variantă neașteptată

Ancheta continua. Într-o zi, în timp ce mă aflam în birou, am fost chemat de Nilin.

— Ia loc, tovarășe Karotin. Ei, ce-l cu Wolf?

— Se comportă ca și pînă acum. I-am arătat procesele verbale ale interogațiilor luate celorlalți și i-am spus că totul e limpede și că lui nu i se cere

decît o simplă formalitate. Dar continuă să tacă.

— Am o veste nouă, Karotin. Cred că citești ziarele și ai aflat, desigur, că la Hamburg, în timpul unei razii, au fost arestați doi comuniști...

Știam, bineînțeles. Numele celor doi luptători neînfricați pentru cauza clasei muncitoare germane, pentru o Germania liberă, democrată îmi erau de mult cunoscute. Și iată că acum îi amenința securea călăului.

— Guvernul nostru a adresat guvernului german o notă în care cere stăruitor eliberarea acestor tovarăși și permisiunea de a pleca în Uniunea Sovietică. Fasciștii au tăcut o săptămînă. Și apoi, tocmai cînd se părea că nu mai era nici o nădejde, au acceptat.

— Foarte bine. — E îmbucurător, desigur, dar nemții au pus o condiție și anume să le dăm în schimb niște agenți de-ai lor, cu cetățenie germană.

— Pe cine? — am întrebat încordat. — Pe Wolf și Wehrman. Cred totuși că hitleriștii au cerut doi ca să mascheze un lucru, pentru că de fapt pe ei trebuie să-i intereseze cu adevărat un singur om: Paul Wehrman.

— Înseamnă deci că „elvețianul“ nu s-a înșelat cînd a afirmat că oameni ca el nu sînt executați?!

— Nu, a exagerat. Pe el nu-l salvează regula, ci excepția.

— Totuși nu-i chiar cetățean german, e elvețian.

— Văd că nu vrei să-l scapi din mină pe „elvețian“. Dar, conform legilor germane, un german nu-și pierde în nici o împrejurare cetățenia. Paul Alexander a știut ce face.

— Și totuși... e păcat că trebuie să schimbi eroi pe niște spioni.

După o clipă de tăcere, Piotr Fadeici rosti:

— Eh, Alexei Alexeici, dar trebuie oare să-l punem neapărat la zid pe Wehrman? Principalul e că am descoperit o vastă rețea de spionaj germană. Am cîștigat nu o simplă hărțuială cu spionajul german, ci o luptă. Asta-i principalul, dragul meu! Iar acum vom salva de la moarte niște tovarăși germani.

...Peste cîteva zile, pe peronul gării de frontieră Negoreloe cîteva oameni așteptau nerăbdători un tren din direcția opusă. În cele din urmă, în zare se ivi o locomotivă. Apoi se apropie încet de noi și se opri. Cei de pe peron se urcară într-un vagon. În brațele lor se aruncară doi bărbați istoviți, cu fețele palide...

După o oră, la un alt punct de graniță, Zdobunovo, doi înși în civil, care așteptau posomorîți în clădirea serviciului de control, îi luară în primire pe Wolf și Wehrman. Guvernul sovietic ceruse ca mai întîi să fie eliberați cei doi comuniști germani. Și autoritățile hitleriste fuseseră nevoite să accepte.

...Sosise timpul să părăsim și noi Nijnelimanskul. Mașina lui Ghena strălucise cum nu mai strălucise niciodată pînă atunci. Slavin era îngîndurat și tăcut. Încă în ajun ne luasem rămas bun de la toți cunoscuții din Nijnelimansk de la care trebuia să ne luăm.

— Finis coronat opus — rosti Kirill. Într-adevăr, în general, aveam motive să fim bine dispuși.

Făcusem totul pentru ca la Nijnelimansk să nu se întîmple nimic rău și plecăm mulțumiți pentru că, într-adevăr, nu se întîmplase nimic.

(Sfîrșit)

Reînnoiți-vă abonamentele la
VEAC NOU

1-31 decembrie

LUNA CADOURILOR
bucuri tuturor
LUNA CADOURILOR

obiecte decorative de artizanat

ILEANA
practică și utilă

bibelouri vase flori scrumiere

lustre
lampadare
lampi

ELEGANT
lux modern

polirot
slava
racheta
vostoc
mir
zarja

ALEGETI

oferiti

jucării mecanice
păpuși
jocuri de construcții

coliere, brase, margele, brățari

Electrecord
discuri

MUZICA USORĂ SIMFONICĂ POPULARĂ ȘI DIN OPERE Piese de teatru D A S M E.

Quada
garmoni
Mittelmum
Ancușești
CRISTAL
Rovina

DORIȚI UN CEAS ELEGANT ȘI DE BUNĂ CALITATE?

Îl puteți procura de la MAGAZINELE UNIVERSALE și cele SPECIALIZATE ALE COOPERATIVELOR DE CONSUM unde găsiți o variată gamă de tipuri și modele.

COLOROM

GALLUS
Vopsește orice țesături
MĂTASE • BUMBAC • LINA
ROCHII • HAINE • BLUZE